

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XXI. évfolyam 5. szám

BUDAPEST

2012. szeptember-október

*Az ember hit
által igazul meg,
a törvény
cselekedetei nélkül
(Róma 3,28)*

1519. október 31.

*A Szentírásból robbant ki a Szó...
Mert tévedeztek mind a tanítványok,
Száz métey, süketség, vakond talárok
Után kell az új hit: reformáció.*

*Pórnép és főpapság, tudósok, költők
Áhították már az új, erős Igét.
Ezerötszáz év babonáját, hitét,
Gyilkos imádatát nyögték még ők.*

*Jézus illat-Lelke szállt át a tájon,
S a fertőzés miként az aszott bőr
Száradt össze – szűkölt a kör –*

*Luther kiállt, és lasszót is hiába fon
A cselszövés, ígéret, kiátkozás...
Megjött a friss Szél, élet, feltámadás!*

Horváth Loránd

**Hadadi
konferencia
(8-9. oldal)**

**Gratulálunk!
(17. oldal)**

Református reformáció

*„Ti pedig kinek mondotok engem?
Simon Péter pedig felelvén, monda:
Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia”
(Mt 16, 15-16).*

Reformáció emlékünnepepre készülve néhány elgondolkodtató kérdést szeretnék feltenni a Kedves Olvasónak. Mit jelent napjainkban protestánsnak lenni, érezzük-e a reformátori alapelvek gyakorlati fontosságát a XXI. században?

Először Luther Márton (1517. október 31.), majd őt követően Kálvin János és a reformátorok egésze harcolt a hitből való megigazulás tiszta evangéliumi tanítása mellett (Rm 3, 20–28). Hirdették, hogy az ember Isten kegyelméből, Jézus Krisztus váltsága által nyer üdvösséget, és nem a törvény vagy a jócselekedetek révén.

Akkor a reformátorok vallották a *flyamos reformáció* elvét, vagyis az állandó önvizsgálatot, hitünk, egyházunk, szokásaink megvizsgálását, az Ige mérlegére helyezését.

Ma sokan úgy gondolják, a pénz az, ami megtart, vagy a baráti kapcsolatok, a befolyásos emberek ismeretsége, vagy egy-egy jó pártban való lét. Vannak, akik különböző keleti vallásokban keresik a „megigazulás” lehetőségét.

A reformáció, vagy inkább Isten Igéjének az újrafelfedezése helyrebillentette az akkor élő embereket. Isten Igéje naponként helyre akarja tenni a mi életünket is. Arra a helyre, amelyre az Isten eredetileg teremtette, s újrendezni értékrendünket, dolgaink fontossági sorrendjét.

Hitvalló egyház vagyunk, s hadd tegyem

fel a kérdést: miről tesz vallást a mi életünk? Krisztus kérdése ez: „Ti pedig kinek mondotok engem?” Kinek mondja a mai református ember Krisztust? Mit árul el rólunk a munkatársunkhoz, szomszédunkhoz, testvérünkhöz fűződő viszonyulásunk?

Reformátoraink munkájának csak akkor van igazán haszna, ha a ma élő ember enged, hogy Krisztus számunkra is feltegye ezt a kérdést. Az Ő kérdése elől nem lehet kitérni. Erre neked és nekem is meg kell adnom a választ. Reformációi bűnbánati hétnek a végén engedjük, hogy bennünket is megvizsgáljon Isten: *valóban az számomra Krisztus, akinek Péter vallotta?* Ha igen, akkor tudom, hogy keresnem kell az Ő akaratát mind az írott, mind a hirdett Ige által, s elfogadnom azt, hogy az Ő végtelen kegyelme az én bűnöm terhét is elveszi. Ha ezt az ember által „érthetetlen kegyelmet” megéreztem, akkor törekszem

„megéreztem, akkor törekszem

A hit

*mindent kipótol, helyrehoz, tudományt, kenyeret, méltóságot ad –
de a hitet nem pótolja semmi.*

Ravasz László

arra, hogy Isten dicsőségét és az ember-társam javát szolgáljam.

Ezért kérünk kell Isten vezetését, napoként megreformáló, visszaalakító Szentlelkét, hogy mind beszédünkben, mind cselekedeteinkben vallást telessünk arról, hogy mi Krisztushoz tartozunk:

„Itt az idő, hogy a Lélek vezessen
s azt tegyünk, amit az Úr ma ránk ír:
nékünk kell újjászületünk, úgy lesz csak
majd református reformáció!”

(Bódás János: Református reformáció)

Módi József

az Aradi Ref. Egyházmegye esperese

A reformációban

nem más történt, mint hogy Isten megint hozzáférhetővé vált az emberek számára olyan közvetlenül és bizonyosan, ahogy azt Jézus Krisztus lehetővé tette. Tehetnénk-e nagyobb jót a mi népünkkel, mint ha éppen azt adjuk meg minden egyes tagjának, amire öntudatlanul is sóvárog, és aminek mi éppen kiváltságos örökösei vagyunk?

Victor János

***

Isten munkája

nem a felforgatás útjain halad, hanem egyelőre érintetlenül hagyja a meglevő kereteket és formákat, és új, egészséges élet erőit árasztja a világba. Jézus a magasabb rendű lelki ajándékok vágyait és reményeit akarja felkelteni az emberekben.

Victor János

***

Isten akarata

mindig javunkra válik, még ha nem is felel meg elképzeléseinknek.

Arnold Janssen

Az Ige körül

Elhagy-e az ÚR?

A 22. zsoltár alapján

A 22. Zsoltár nagyon tragikus élethelyzetben fogant. Utal erre már a zsoltár első hatalmas jaj-kiáltása is: *Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el? Távol van tőlem a segítség, pedig jajgatva kiáltok!* De erre utalnak azok a kifejezések is, amelyek elesett állapotát próbálják érzékeltetni: *De én féreg vagyok, nem ember..., gúnyolódnak rajtam..., hatalmas bikák vetek körül..., szétfolytam, mint a víz..., a halál porába fektettél.* Ugye érezzük, hogy valami szinte elhordozhatatlan nyomorúság terhe alatt nyög a zsoltár szerzője.

S melyikünk életében nem adódtak még hasonló helyzetek?

- egy halálos betegségről szóló diagnózis,
- egy állás elvesztése,
- egy csődbe ment vállalkozás,
- egy ilyen aszályos év gazdasági következményei,
- egy házasság tönkremenetele, válás, veszekedés, féltékenység, s mindebből ami a gyermekekre szakad.

A XX. században szinte minden magyar ember, embercsoport, közösség átélt hasonló szorongatott helyzeteket. Ez a zsoltár mindannyiunk imádsága. Vagy voltunk, vagy vagyunk, vagy lehetünk még ilyen szorongatott helyzetben, amikor úgy érezzük, hogy mindenki elhagyott, ellenünk fordult – még Isten is!

Az első versben megismerhettük a zsoltár szerzőjét: *Dávid zsoltára.* Az ő élete sem volt mindig fényes királyi pompa. Győzelmes harcai, ország-gyarapító munkája, bölcsessége, szentsége a legnagyobbak közt biztosít helyet neki. Mégis, ezt a 22. Zsoltárt is ez az egyébként oly győzelmes, tekintélyes személy írta.

Panasztól a dicsőítésig

Kedves Testvéreim! Életünk bármilyen mélypontján egy dolgot semmiképpen ne

feledjünk: jajkiáltásainkkal, panaszunkkal, kétségeinkkel is mindig Istenhez forduljunk! Nézzük Dávidot! A legnagyobb elkeseredésében is szilárdan hiszi, hogy Isten van, és meghallgatja az ő panaszát. Perlekedik Istennel, de neki mondja el: *Én Istenem-nek nevezi.* Nem a létét vonja kétségbe, hanem azt panaszolja – de Neki (!) –, hogy úgy érzi, nem törődik az ő nyomorúságával.

A zsoltáros kezdi sorolni panaszait – de nem a barátainak, nem a szomszédasszony-nak, nem a pszichiáternek, hanem Istennek! Hisz csak ő képes segíteni! És ahogy mondja panaszát, sorolja szemrehányásait, sorba jönnek elő az emlékek: *Benned bíztak őseink, bíztak, és megmentetted őket. Hozzád kiáltottak segítségért, és megmenekültek, benned bíztak, és nem szégyenültek meg.*

No, lám! Az én helyzetem nem példánélküli. Ha visszatekintünk, számos ilyen eset volt már a történelemben. Mit csináltak az előtünk járó nemzedékek? *Benned bíztak... hozzád kiáltottak... és megmenekültek..., nem szégyenültek meg.*

Majd ráter saját életére, s kezdi meglátni Isten korábbi nagy tetteit az ő saját életében is: *Már anyám ölében is rád voltam utalva, anyám méhében is te voltál Istenem.*

Miközben Dávid Istennek sorolja fel nyomorúságát, és perlekedik Istennel, egyszer csak már nem is panasz van az ajkán, nem is csak a múltbeli szabadításokat sorolja, hanem kezd kérni: *Ne légy tőlem távol, mert közel van a baj, és nincs, aki segítsen!* És amint sorolja kéréseit, kezdi Istent hatalmas megmentőnek látni, akivel szemben eltörpülnek a gúnyolódók, a szorongató bikák, az éhes oroszánok... minden ellenség: *Ó, URam, ne légy távol, erősségem, siess segítségemre!* (Már URam-nak és erősségemnek szólítja, és nem távoli Istenemnek!)

Látjuk már, hogy a szorult helyzetében Istenhez imádkozó ember hogy jut el a szemrehányástól, a 'miért büntet engem az Isten' panaszától a múltbeli nagy szabadítások emlékére át az erős, szerető ÚR-Istentől bizalommal kérő gyermeki lelkiületig?!

S ez még nem a végállomás! A kérés egyszer csak átsap hálaadó imádságba. Mint amikor a vásári sokadalomban szüleitől elkeveredett kisgyerek, aki kétségbeesetten keresi szüleit, és egyszer csak megpillantja őket. A félelmes tömeg, a veszélyek, az egyedüllét réme mind eloszlik, és boldogan szalad a biztos menedék felé. Aki nem sokkal előbb még Istentől is elhagyottnak érezte magát, az az Úr bátor bizonyágtévőjévé válik: *Mert az ÚR é a királyi hatalom, ő uralkodik a népeken* – hirdeti boldogan... és még ennél is tovább megy, feledve minden szorongását: *Szívetek legyen vidám mindenkor!*

Azt olvastam a Bibliában... (6.)

...hogy Isten „Azt bünteti, akit szereti”. Ha ez így igaz, akkor az ember szempontjából jobb, ha Isten nem szereti?...

*

Ez utóbbi következtetésre viszont azt kell mondanunk, hogy tipikusan 20-21. századi európai reagálás, melyben nemcsak hitbeli tájékozatlanság, de nagy adag anyanyelvi műveletlenség rejtőzik.

Ugyanis egy, a szövegekörnyezetből kiragadott részből von le félrevezető következtetést. A Példabeszédek könyvének nevezetes 3,11-12 részében (Egyetlenegy mondat!) az olvasható: „Az Úrnak fenyítését fiam ne utáld meg, se meg ne und az ő dorgálását, mert akit szereti az Úr, megdorgálja és pedig, mint atya az ő fiát, akit kedvel.” Így már egészen másként hangzik a fenti – kiragadott – félmondat.

Idegen, helytelenkedő gyermekkel – ha nem okoz bajt – általában senki sem törődik. Saját édes gyermekét azonban neveli. Annak érdekében teszi ezt, hogy lehetőleg nála különb felnőtt váljék belőle. A 12. versszakban előforduló ige pedig nemcsak – s elsősorban nem is – büntetést, feddést, hanem „edzést” jelent.

Két hasonlatot is említünk. Ha a sportedző nagy reményeket fűz egy tanítványához, pl. úszásban, akkor nemcsak az előírt edzésprogramot végezteti el vele. Többi tanítványát hazaküldi, a nagyreményű ifjúval pedig még 10-15 uszodahosszat elvégeztet. Lehet, hogy a tanítvány már sír a fáradság miatt, de a jutalom az olimpiai arany. Másik példa: a közönséges bádóg megmunkálásához nem sok hó szükséges. Ám az acélt ezer fok felett edzik... Akivel Istennek komoly tervei vannak, azt előre megedzi. Testileg is, lelkiileg is. Isten nem siet, de nem is késik.

Különbséget kell tennünk büntetés, bűnhődés, próbatétel, edzés között. A bűn sehoh a világon nem marad büntetés nélkül. Csak a despoták, diktátorok vélik azt, hogy bármit megtehetnek. A bűn egyenes következménye a bűnhődés. S mivel a bűn meglátét nem a bíróság mondja ki, azért sokan bűnhődnek bűntudat híján. (Ha valaki pl. komoly edzés nélkül téli időben fürödni megy és tüdőgyulladásban meghal: bűnhődött. Különösen akkor, ha valaki a veszedelemre előre figyelmeztette...)

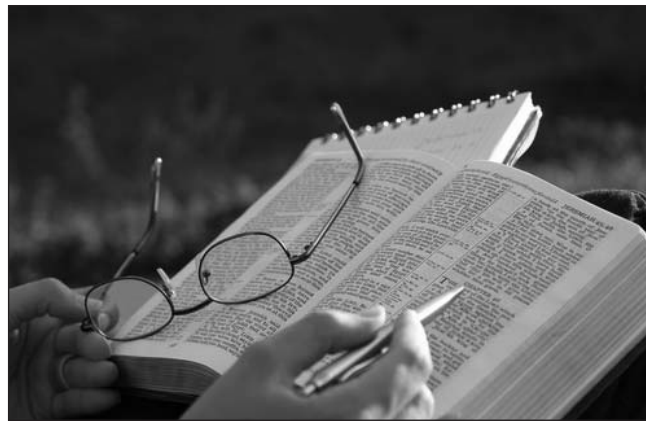
A „próbatétel” Jakab apostol szava szerint is (1,2 kk versek) hitbeli edzettséghez, a kapott küldetés elvégzéséhez szükséges képességet munkál. Az embervilágban látszólag sok a céltalan esemény. Mivel Isten világában mindennek van célja, Isten tervszerűen, célzatosan és kellő időben cselekszik.

Igen beszédes e vonatkozásban Jób könyve 5,17-19. „Az az ember boldogul, akit Isten megdorgál, azért a Mindenható büntetését meg ne utáld. Mert Ő megsebez, de be is kötöz...” Jób élettörténete részletesen elmondja, hogy mindez mit jelenthet. Az újszövetségi Zsidókhoz írt levél 12,6 megerősíti ezt: „Mert akit szereti az Úr, megdorgálja, megostoroz pedig mindent, akit fiává fogad.”

A Szentírás egyik alap kifejezése a „BÁHAR” (= kiválaszt). Ebből az igegyökből származik a „BÖHIRÁ”, a kiválasztás. Az igének nincs passzív alakja! Tehát nem hogy félreértést atekintetben, hogy a kiválasztás nem valamiféle kegyencke-állapotot

jelent, hanem az isteni kiválasztás egy nagyon meghatározott, sokszor kemény feladat elvégzése céljából történik.

Ezt az elméletinek tűnő gondolatot egy, a magyar történelemből vett esettel szemléltetjük. Nádasdy Tamás hadvezér, országnádor és humanista tudós meglehetősen későn házasodott. Koros ember volt már, amikor

egyetlen gyermeke, Ferencke megszületett. A gyermek már 5 éves volt, amikor az állandóan hadak útját járó apa levelet írt feleségének, Kanizsai Orsolyának – „Szerelmes Orsikám!” – s kéri, hogy a sárvári vár úrnője fogadjon a fiúcska mellé egy vérbeli huszárt, aki naponta háromszor „elfenekeli” a gyermeket. Miért volt szükség e drasztikus beavatkozásra? Ferencke jó gyermek volt. Ám felnőve hadzerré kellett lennie. Az „elfenekelés” szoktatás volt a lovagláshoz. Valóban húsz évesen hadvezér lett. A török rettegett ellenfele. Csak úgy emlegették, hogy „a fekete bég”. Valamennyi csatáját megnyerte. (Ugyanakkor a Dunántúl legnagyobb földesura volt, s a dunántúli reformáció legfőbb pártfogója.) Apja azt „büntette”, akivel nagy céljai voltak, akit szeretett.

Dr. Papp Vilmos

Akit valóban elhagyott az Atya

Bizonyára nem kerülte el, kedves Testvérem, a figyelmedet, hogy ugyanaz a fájdalmas kiáltás tört fel az Úr Jézus Krisztusból a kereszten, mint amivel a zsolnáros indítja panaszát: *Én Istenem, én Istenem, miért hagyta el?* – csak amíg Dávidot egy percre sem hagyta magára az Atya Isten, addig Krisztusnak a kereszten át kellett élnie a teljes elhagyatottságot. Még az Atya is elhagyta, mert az Isten igazsága a bűnnel nem vállal közösséget. Ezért, amikor a Fiú magára vette a világ bűneit – a tiédet, meg az enyémet – és rászakadt mindaz a szenvedés, amit ne-

Az Ige körül

künk kellene elviselnünk bűneink miatt, akkor az Atya elhagyta. A sátán feletti győzelemért, a dicsőséges feltámadásért Jézus Krisztusnak egyedül kellett megküzdenie. És győzött!

Győzelme azt üzeni számunkra, hogy nincs olyan szenvedés a világon, amihez hasonlót az Úr Jézus át ne élt volna. Ezért úgy fordulhatunk Hozzá, mint aki már átélte mindazt, ami most ránk szakadt. De győzelme jelenti azt is, hogy a templom kárpítja

kettéhasadt, azaz szabadon mehetünk az Atyához fájdalomainkkal is, örömeinkkel is, és aki Hozzá fordul, azt Ő semmiképpen ki nem veti. Jézus Krisztusra való tekintettel megkönyörül rajtunk.

Mert azt, aki nem ismert bünt, bünné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk őbenne (2Kor 5,21).

...és hogy lehet mindez a miénk? „Egyedül csak a Jézus Krisztusban való igaz hit által...” – adja meg rá a választ a *Heidelbergi Káté* 60. felelete.

Dr. Viczián Miklós

*A presbiter munkamezeje (12.)***A politika**

„Megint beszélünk, s csak beszélünk,
A nyelv mozog, s a kéz pihen:
Azt akarják, hogy Magyarország
Inkább kofa, mint hős legyen.”
(Petőfi Sándor)

Minden ember politizál. Az meg éppen politizál, aki nem-politizál. Egy ma született csecsemő is politizál, hiszen születésével módosult a világ! Aki pedig azt mondja, hogy a hívő ember ne politizáljon, az diktátor a javából!

Ám súlyos tévedés az, ha valaki a közéleti pletykázást politikának tartja. (Mit reggelizett a miniszter, vagy éppen kacsintott-e a képernyőn...?) Jeremiás próféta könyvének 29. része pontosan megmondja azt, hogy mi a politika. Polisz = város. Politika = a város jólétén való munkálkodás. Amit ezen kívül a Kr. u. XX. század produkált = boszorkánykonyha.

A presbiter és a presbitérium elsőrendű dolga a politika. (Ha Jézus Krisztushoz vezet egy embert, eggyel kevesebb rontja el önsorsát. Ha egyvalakinek segít leszokni az italozásról, a kocsmárosok hada ösztözet zúdít reá...) Ám arra minden presbiternek ügyelnie kell, hogy ne ő vigye az ördögöt a hátán, se az ördög őt... – Isten igéje, a református keresztyén hit legyen hite és élete zsinórmértéke.

Gróf Tisza István geszti presbiter és Magyarország miniszterelnöke Bécsben koronatanácsai ülésen vett részt. Az elnöklő Ferenc József császár félbeszakította az ülést azzal, hogy másnap, szombaton folytatják. Megszólalt Tisza István: „Felső! Nem maradhatok holnapig, mert Geszten presbitériumi ülés lesz.” Az

elképedt császár lezárta az ülést. Ám megjegyezte Tisza István szavait. Fél év múlva hasonló alkalmon rászólt egy bőbeszédű miniszterre: „Siessen, mert Tiszának presbitériumi ülése lesz Geszten!...” Református államférfiúi magatartást tanúsított Tisza István.

1823. január 22-én este Kölcsey Ferenc pontot tett imádsága végére. Ez a magánimádság – a Himnusz – egy nemzet imájává lett. (Az Ároni áldást meg Ézsaiás könyve 40. rész első verseit idézi.) A diktátor Rákosinak Isten emlegetése nem tetszett. Illyés Gyulát és Kodály Zoltánt felszólította, hogy írjanak más Himnusz. Megtagadták! Tettük – pontosabban tagadásuk – hatalmas politikai jelentőséggel bírt.

Ha a presbiter szolgálatát hűséggel végzi, fontos nemzetpolitikai tevékenységet folytat. Ha azt elhanyagolja, vagy felületeskedik, egész népének súlyosan árt. Ha ezenfelül a közösségtől külön közérdekű szolgálatot kap, a Biblia és a hitvallás alapján végezze. Jól ügyeljen arra, hogy ne fogják be idegen érdekek szekerére el! Senki ne mondja azt, hogy vagyok olyan erős, hogy... – Egyébként a társadalmi közélet rengeteg buktatót rejtget. Ugyanúgy, mint az országút: kátyúkat, olajfoltokat, hosszanti és keresztbordákat. Egy gépkocsit még néhány elheverő falevél is kormányozhatatlanná tehet... Tehát istentiszteletre induljon a közéletbe és onnan istentiszteletre térjen vissza.

Jelszava kell, hogy legyen: „Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus!” – Egyébként pedig a Teremtett világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését. Elég van a megélhetési politikusokból és a fehérgalléros maffiózókból.

p- v-

Keressük, hogy még több szeretettel megtaláljuk, és megtaláljuk, hogy még odaadóbban keressük.

Augustinus: De Trin. XV/2/2

Ha röviden akarnám megragadni ennek a különös mondatnak az értelmét, akkor bizony nehéz helyzetben lennék. Érezzük dinamikáját, érezzük a benne lévő spirális fölhajtóerőt, és mégis vagy éppen ezért – mivel tudjuk, hogy a szavak illetén szerveződése több mint primer olvasat – nagyon nehéz tömören megfogalmazni azt a fölismerést, és a belőle származó szeretet-energiát, amely a szavakban és azok logikai rendjében kifejezésre jut. Mondatunk két tagmondatból áll. A közös, hogy mindkettő tagmondat második fele indoklást tartalmaz. A különbség azonban az, hogy az elsőben fölszólítást, a másodikban viszont kijelentést olvashatunk. Először azt mondja: keressük. Vagyis keressük Istent. Egyszerű, céltudatos és egyér-

Ápropó

telmű fölszólítás. És amikor ez elhangzik, szinte Jézus szavait halljuk, aki ezt mondta: Térjetek meg! Keressük, azaz menjünk az Úrhoz. És abban a pillanatban, amikor ezt meghalljuk, tudhatjuk, hogy az Isten is keres bennünket. Miért? Hogy megtaláljuk. Hogy megtapasztalhassuk szeretetét, és ez a szeretet bennünk még több szeretetet, iránta érzett elköteleződést indukáljon. Keressük, és megtaláljuk. És ez a megtaláljuk, kijelentés, de egyúttal boldog bizonyosság is, mert tudjuk: hagyja magát megtalálni. Olyan ez, mint amikor a szülő elrejtőzik gyermeke elől, de mindig hagy maga után annyi – a gyermeke számára is értelmezhető – jelet, hogy megtalálja. Mert valójában sohasem rejtőzik el. Sőt eközben gyermekét nagyon is szemmel tartja, de azt akarja, hogy a rátalálás örömeiben az ő szeretete és ragaszkodása meg-

erősödjön, s ebben a keresésben, ebben a látszólagos elvesztésben, s a megtalálások sorozatában olyan megtapasztalás birtokosa legyen, amely alapján tudni fogja – még akkor is, amikor magányos-

nak érzi magát –, hogy megtalálható, a vele való találkozás átélhető, és ezért sohasem fog lemondani kereséséről. És bekövetkezik a csoda. És nem süllyed, hanem emelkedik, érzi az Atya fölemelő erejét. És keresi, és még nagyobb szeretettel megtalálja, és megtalálja, mert még jobban keresi. Így nevel kétségek és örömök között az Isten, hogy tudjuk, a keresés maga az út, s hogy ez az út, Krisztus.

Apostagi Zoltán

100 éve született

Gondolatok Dr. Soos Géza (1912–1953) kőbányai emlékhelyénél

Születésének századik évfordulóján már hivatkozhatunk a *Presbiter* 2011. évi 3. számában megjelent életrajzra. Itt most elsősorban hitvallására, életprogramjára és üzenetére szeretnénk rávilágítani. Különös tekintettel arra, hogy ez évvel új presbitériumi ciklus kezdődött. Milyen célkitűzésekkel és főleg milyen eszményképeket követve indulnak szolgálatra az új presbitériumok? Pató Pálok, Toldi Miklósok, Hári Jánosok akarunk-e lenni, avagy Krisztus jó vitézei?

Soos Géza a jog- és államtudományok Kormányzógyűrés doktora. (Első elemítől az egyetem utolsó napjáig szinkritűnő tanuló!) Majd tízezernyi refomátus ifjú vezetője (SDG). Az ország minden kérdésnek szakavatott ismerője. (Teleki Pál miniszterelnök titkára.) A II. világháború minden titkának ismerője, mint külügyminisztériumi osztályvezető. (Auschwitztól Katyinig) Éppen ezért mind a német Gestapo, mind a szovjet KGB üldözött vadja... – Ám mindenekfelett Jézus Krisztus evangéliumának nagyhatású hirdetője!

Sokezer iratát a Ráday-levéltár őrzi. Egykori munkatársai 1999-ben jelentős kötetet szerkesztettek ezekből: „*Evangéliumot Magyarországnak!*” címen. (Ez volt S. G. jelmondata.)

Soos Gézáról még azt is kell tudni, hogy olyan emlékezőtehetséggel rendelkezett, mely minden látott és hallott dolgot „lefényképezett”. Abszurdumot mondunk: a finn-orosz háború részleteit talán jobban és pontosabban tudta, mint maga Sztálin... Aki pedig ilyen emlékezőtehetséggel rendelkezik, az veszedelmes!

A kőbányai Szent László gimnázium legkiválóbb érettségizőjeként ő búcsúzott az iskolától. (Kőbányai Hét 1930. VI. 21.) „Az erkölcsi botlások, a pezsgőben úszó lakomák, a százezreket elnyelő bálók, a közép- és alsóbb néposztályok eladósodása, a népnymor, a tuberkolózis terjedése oly hangos lavinazúgással sodorja mind mélyebbre a magyar életet, hogy mi, tapasztalatlan kis középiskolások is sokszor rémülten várjuk a holnapot. Vészjeleket hallunk mindenünnen, határokon túl és in-

nen. A létért való rettenetes tülekedésben elszakadnak az embert Istenével összekötő szálak, vége a fennkölt gondolkodásnak, a jóért való harcnak, s a bűnös világ ellenállhatatlanul sodorja romlásba az egyéneket, s a nemzeteket...

...A feladat nagy, de boldogan valljuk, hogy nem vagyunk egyedül. A nagy magyar télben kicsike tüzek gyulladnak már meg. Mi össze akarunk fogni velük, hogy az égig verő magyar lángban minden rongy

elégjen. Lehet, hogy mi is elégünk, sőt, szinte bizonyos. De hadd vesszen az élet, ha a becsület – a haza becsülete – marad. Mít számít 100, 1000, 10.000 emberi élet, ha az áldozat milliókat tesz boldoggá. Az életnek úgyis vége szakad. Miért ne válasszuk tehát a céltalan, alantas gondolatok mocsarában küzdő lét helyett a küzdelmes, rövid, de boldogítóan áldozatos életet...”.

E 18 éves ifjú gondolatai kulcsot adnak élete megértéséhez. Rövid élete olyan volt, mint a cirkuszi kupolában kifeszített kötélen egyensúlyozó akrobatáé. Bot helyett hitébe fogódzott.

Élete leghatalmasabb tette az volt, amikor a Magyarországot megszálló hitlerista hatalom ideirányította Adolf Eichmann-t a budapesti gettó felszámolására. Soos Géza a 250.000 zsidó érdekében Edelsheim

Gyulay Ilonával (Horthy István felesége) összefogva intézkedésre bírta a Kormányzót. Ekkor hozták elő az elrejtettségből Koszorús Ferenc alezredes által parancsnokolt tankhadosztályt és szállták meg Budapest stratégiai pontjait. Távozásra kényszerítették Eichmann-t és a rendelkezésére bocsátott több ezer csendőrt. Az üldözöttek megmenekültek a deportálástól. Soos Géza családját Gombán rejtette el, maga pedig illegálisba vonult. Mindez 1944. július 7-én történt.

Majdan Horthy Miklós fegyverletételi ajánlatával az itáliai Bariba repült. (Ehhez a pápai reptéren loptak el egy bemelegített német repülőgépet.) Innen csak 1946 januárjában – s akkor is csak Moszkván keresztül – jöhetett haza. Négy hónap múlva azonban neki is menekülnie kellett Budapestről, mert a KGB elrendelte likvidálását.

Svájcban lelkészi képesítést szerzett és az Egyházak Világtanácsa megbízásából németországi menekülttáborokban selymőző magyar menekülteket gondozott. Itt találkozott Wass Alberttel. Itt hozták létre az „Új Magyar Ut”-at, szervezték a prieni presbitéri-értelmiségi konferenciát a magyarság jövőjéről. Majd amikor Svájcban vissza akarták rabolni, családjával – s Wass Alberttel – az USA-ba települt át, ahonnan 42 ország magyarjait gondozta. (Pl. általa jutottak el azok a segélyek, melyeket a Portugáliában élő Horthy Miklós kapott megmenekült gazdag zsidóktól.)

Halálos balesetét indokolta, de nem magyarázta a tornádó (1953. szeptember 5.) KGB-s kezekről suttogtak. Ne hagyjuk említetlenül feleségét, Tüdős Ilonkát, aki 50 évi özvegység során egyedül nevelte fel 5 gyermekét. Mi pedig tartsuk éberben Soos Géza szolgálatának emlékeztétét. Ha eddig is ezt tettük volna, senki sem merné – még a „mértékadó baloldali értelmiség” sem! – leantiszemitázni a magyar népet!!! Miközben a szomszédos országokban 1941 végére likvidálták a zsidóságot, Magyarországon százezerszám rejtegették még a menekülteket is!

Dr. Papp Vilmos

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG KÖRLEVELE

Szerkesztőség:
Dudapest, VII. Világ királymúzeum 5.
Közföld: 104-44
Kiadóhivatal: XIV. Hermina-út 51.
Megjelenik évente ötször.

Főszerkesztő:
DR. RAVASZ LÁSZLÓ
Folytatja szerkesztő:
SZABÓ IMRE

A Magyar Presbiter az összes presbiternek
az ÖBP-nek, tagjai fejében jár.
Kéri a presbiterimunkát, hogy ezt a tagját,
amelytől a Presbiterimunka költék is,
akiknek színi szerepe meg a lap, azokról
128 Ft költséget kérjük.

Reformáció napján

A Magyar Presbiter XV. évfolyamának 3., 1943. októberi száma az alábbi „vezércikket” közölte az ünnep alkalmából:

REFORMÁCIÓ NAPJÁN

Reformáció napján szabad nekünk az Igét úgy értenünk és alkalmaznunk, hogy a Krisztus egyháza az emberiség és a nemzet lelki és erkölcsi életében pontosan ugyanazt a feladatot tölti be, mint a só a természeti életében. Eredetileg a só a tanítványok ismertető jegye. A föld savainak szánta őket az Úr, hogy ízt, azaz értelmet adjanak az életnek, s az emberi életet a rothadástól és elsorvadástól megóvják. De ő mutat rá arra is, hogy ez a só – mint a palesztinai, a Holt-tengerből szedett só – meg is ízetlenül lehet, és akkor jut a legnagyobb bajba az emberiség. A világ lehet romlott, hiszen a gonoszban vesztegel, de az egyháznak nem szabad megromlania.

A reformáció egyfelől az emberiségnek arról a legsúlyosabb válságáról ad hírt, hogy az egyház megromlott, de azt az örömhírt is közli, hogy Isten az ő egyházát megújította. A reformáció alatt azért az egyháznak Isten Lelke által való megújulását kell értenünk. Ezt a nevet elidegeníteni, más értelemben koptatni és elhasználni nem szabad, és nem engedhetjük.

Az európai ember egyik legnagyobb lelki válsága jelentkezett a reformációban, hozzá hasonló 15 évszázad alatt nem volt, és csak a mai hasonló hozzá. Megüresedett a keresztyénség. A hívek

nem találták meg benne a bűnbocsánatot, s a lélek benső közösségét Istennel, mert maga az egyház is a bűn tanyája lett. Szörnyű ezt kimondani, hogy a szentség helye a bűn tanyája lett. Olyan ez, mint mikor az Úr Jézus a templomban kufárokra talált.

Most is olyan válságba jutott az európai ember – vagy talán még nagyobb ez a válság –, mint a XVI. század elején, csak más természetű. Fanatizmusok kerítették hatalmukba lelkét, és olyan társadalmi és nemzeti eszmények, melyeknek nincs közük többé Krisztushoz. Nagy, széles néptömegek, és a művelt rétegek nem törődnek többé Istennel, nem imádják őt. A legmélyebb szellemei az emberiségnek pedig tanácstalanul állanak és sötét baljóslatokat olvasnak ki az idők jeleiből. Ez a kor már tudja, hogy vesztébe sodródik, de nem tud megtérni Krisztushoz. Elveszítette az ő nagyságának, hatalmának, messiási gyógyító erejének nagy látomását. Nem tud hozzá megtérni – mert nem hisz benne, hogy Európa kérdéseinek megoldása is benne van.

A XVI. században a reformációtól megújult keresztyénség megújította a világot. Olyan hívő lelkek születtek az evangélium igaz hirdetésétől, mint az őskeresztyén időben Néró korában. Népeket hatott át, s országokat újjátott meg. Melyik szellemi mozgalom hatolt le mélyebbre magyar népünk lelkében, mint a Krisztus evangéliuma? Tíz évszázad alatt semmi olyan mélyen, mint a reformáció. Még a római egyházat is megújította. Soha többé olyan eltévelyedésekbe nem eshetik bele, mint a reformáció korában, mert itt van az evangélium egyszerű egyháza. És ha egyszer eljő az „egy akol, egy pásztor”, csodálkozni fog az egyház, a szentek és idvezült lelkek, hogy mennyi lesz abban a reformáció munkájából.

A reformáció egyházának a só szerepét kell vállalnia a világ végezetéig. Hiába akarna más lenni, nem lehet. Isten is megvetné, emberek is elhagynák és kinevetnék, ha só nem akarna lenni.

Dr. Kis Domokos Dániel

Bomló házasságok IV.

NYITOTT SZEMMEL

Utóbbi – a „Bomló házasságok” témájában írt – cikkemnek már volt negatív visszhangja is. Voltak testvérek, akik nem helyeselték, hogy írásomból úgy tűnik: a nők hibásabbak a házasságok bomlásában...

Igen, sorozatom III. részében főleg a nők szerepéről írtam ez ügyben. Okfejtésem eredménye azonban azért feltűnő, mert megszokott dolog egyfolytában csak a férfiakat tenni felelőssé a sok válásért!

Nem az a kérdés, hogy melyik nem hibásabb – legfeljebb úgy lehet feltenni a kérdést: melyikre hatnak jobban azok a gondolkozásbeli változások, amelyek körülünk, Európában egyértelműen a házasságot rombolják.

Idézem a Nők Lapja 2012/35. számából a – sajnos tényszerű – megállapítást: „Megdőltek a munkával, házassággal, csa-

láddal kapcsolatos évszázados hagyományok, fellazultak a társadalmi és erkölcsi gátak, a korszellem hedonista életvitelre sarkall. ...Saját, döntéseiket egyre többen indokolják azzal, hogy egy életem van, és nekem is jár a boldogság.” (Párosan szép az élet? – a cikk címe)

Nézzük csak, miyen magatartásformát sugall a fenti „korszellem” a nőknek, ill. a férfiaknak?

Egyre kevesebb nő akar édesanya lenni, s aki akar, az is inkább csak a szakmai karrierje mellett tervez egy vagy két gyermeket. Legtöbb mai fiatal nő megaláztatónak érzi, hogy csupán egy férfi „segítőtársa” legyen, s hogy férjére rá legyen utalva.

És a férfiak? Valaha a család a férfi számára egy mini-országot jelentett, ahol ő a „fej”. A családfői tekintély vesztével a házasságban marad számára a (hatalom nél-

küli) felelősség, s a korlátozás szexuális vágyai kiélésében (amit médiában, filmben stb. szorgalmasan gerjesztenek). A férfiak ezért aztán nemigen akarnak házasodni, előnyben részesítik a házasság nélküli együttélést, mivel abból könnyebb kilépni.

Ugyanakkor mindkét nemre egyaránt jellemző a másik féllel szembeni sok-sok elvárás, amelyhez saját magát illetően teljesen leépült kötelességérzet társul. (Lásd: szálla-gerenda példázat; Mt 7,1-5) Szinte tragikomikus példái vannak annak, hogyan várnak el társuktól abszolút, hagyományos hűséget olyanok, akik sajátmaguknak mindent megengednek... Viszont a másik hűtlensége kitűnő válóok...

Kövespataki László
(folyt.)

„Adj egy órát a hétből..”

Civil szervezetek a Krisztus-test szolgálatában

Miközben szenvedünk igazságtalanságtól, szegénységtől, kiszolgáltatottságtól, magánytól, Isten igéje vigasztal, hogy a látszatok mögött az egész világot és a mindenségtörténetet átható valóság bontakozik ki: az Ó országa. Rejtetten épül, de föltartóztathatatlanul jön. A Jelenések könyve, amelyet mostanában olvasunk, bepillantást enged abba a titokba, hogy hogyan teremtődik újjá a világ: Isten trónusa előtt hét lélek szolgál, akiket elküld szerte a világba, hogy vigyék véghez teremtő akaratát. Ez Isten Lelkének teljességét jelenti. A hét lélek egyidejűleg a megölt Bárány hét szeme (Jel 4,5; 5,6). Isten az által változtatja meg a világot, hogy Jézus Krisztus szemével nézi. Ez a Lélek és ez a lelkület teremt új eget és új földet, ez képes életet lehelni reményvesztett egyénekbe és kiháló közösségekbe – a sír szélén tántorgó népiünkbe is. Hogyan ajánlhatjuk magunkat Isten szolgálatára, hogy az ő Lelke a mi lelkünkkel együtt tegyen bizonyosságot ama mindeneket újjáteremtő erőről? Csak néhány javaslat:

Keressünk legalább egy embert, akivel együtt *imádkozhatunk!* Isten országa az imádkozó emberek által épül. Isten az ő szolgálói bevonásával építi az ő országát, kérésüket a legteljesebb mértékben figyelembe veszi.

A televízió, a média ellensúlyozására (is) létesítsenek *olvasóköroket!* Ha már két-három ember hetente vagy kéthetente le tud ülni, hogy felolvassanak a Bibliából, vagy akár – egy kávé mellett – egy könyvből vagy újságból, hogy azt hitük mérlegén megmérjék és megbeszéljék, akkor sokat tettek annak érdekében, hogy kritikai képességüket, józan belátásukat ébren tartsák.

A presbiterok, bibliai szóval élve: a „vének”, az *idők tanúi!* Isten gondviselésének, hűségének, igazságosságának tanúi. *Beszélgék el a következő nemzedéknek, milyen úton hordozta őket a Mindenható!* Az atyák hitéből épülnek a fiak! *Erős nemzedék csak és kizárólag így nőhet fel!* Tegyük közkinccsá azokat a történeteket, amelyekben Isten gondviselését, vezetését, jelenlétét tapasztalták meg. E történeteket a személyes elbe-

széléseken túl az újságon keresztül vagy közösségi internetes honlapon szélesebb körben is tegyék ismertté! Hadd bátorodjék több ember szíve, hadd nyerjenek erőt erőtlenségükben!

„Adj egy órát a hétből a Krisztus-test szolgálatára!” Ki-ki *saját mesterségével, szaktudásával* szolgáljon saját egyházközségében vagy lakóhelyén! Ott és annak, ahol éppen arra a tudásra van szükség, és azt Jézus nevében teheti. E szolgálatot *időnk „tizede”-ként* is tekinthetjük, amely bizonyosan megtérül.

A *Sárospataki Teológia* szívesen erősíti a kapcsolatot a gyülekezetekkel. *Készséggel ajánlja segítségét* a gyülekezeteknek egy-egy továbbképzés, egy-egy csendesnap vagy találkozó megszervezésében, ha erre igényt tartanak.

A *civil szerveződések* tömegbázist képeznek, egy közösség egészséges ellenállóképességét növelik. *Hangjuk gyakran meghatározóbb, mint az egyes embereké*, akik magas hivatalt töltenek be. A diktatúra legelső intézkedései közé tartozott, hogy a központi hatalom megerősítése érdekében a civil szervezeteket megszüntették vagy átszervezték. Az átszervezések során mindig politikailag megbízható emberek kerültek az élre. A vezetést jóhiszeműen vagy túlzott alázatból kiengedték kezükből azok, akik pedig sokkal méltóbbak lettek volna rá. Álljanak helyükre azok, akiket a Lélek egy-egy közösség felvigyázójává tett, és bátran képviseljék a Krisztus evangéliumát! Ebben munkatársakra is támaszkodjanak. Munkatársak tudatosabb bevonásával színesebbé válik egy-egy közösség arculata.

Pál búcsúszavai az efézusi vénektől időfelettien nekünk is szólnak: *„Viseljetek gondot azért magatokra és az egész nyájra, melyben a Szent Lélek titeket vigyázókká tett, az Isten anyaszentegyházának legellettetésére, melyet tulajdon vérével szerzett”* (ApCsel 20,28).

Dr. Fodorné Dr. Nagy Sarolta

Joó Sándor „Visszatekintése” az ébredésre

Joó Sándor 1938-ban meginduló pasaréti lelkesi szolgálatát az akkori-ban kezdődő, majd a háború befejezése után még tovább kibontakozó ébredési mozgalom szellemében végezte. Az ötvenes években, a szocialista rendszer kiépülésével ez az irányzat az egyház életében mindinkább visszaszorult, és hivatalosan az egyház az ún. szolgálat teológiáját hirdette, ami nem volt más, mint a rendszer kiszolgálásának teológiai fogalmakkal való megindokolása. Ilyen összefüggésben értékelhetjük Joó Sándor 1960-ban készült „Visszatekintését”, amelyet a Pasaréti gyülekezetben tett esperesi látogatás alkalmából, az 1960. május 29-én tartott presbiteri gyűlésen olvasott fel, és szövege ennek a gyűlésnek a jegyzőkönyvében maradt fenn. Ez az írás azért lehet fontos a számunkra, mert benne az akkori ébredési mozgalom egy vezető harcosa mondja el annak fő céljait, és hitvallást tesz arról, hogy a nehéz időkben is kitart ezek mellett, mert ez „a Krisztus egyháza örök útja”. Az alábbiakban a szövegnek az ébredési mozgalom értékelésére vonatkozó részeit közöljük:

„A Krisztus egyháza örök útján való előrehaladásban igen nagy ösztönzést és segítséget jelentett gyülekezetünk számára a negyvenes évek végén és még az ötvenes évek legelején támadt és az egész magyar református egyházra kiható ébredési mozgalom. Nem feladatomb most, hogy erről teológiai szempontból mondjak kritikát – elvégezték azt már arra hivatottabbak régen –, itt most csak azt akarom Isten iránt való nagy hálával megállapítani, hogy ez az ébredés, minden hibája mellett is, igen áldásos hatással volt és van még ma is gyülekezetünkre. Kétségtelenül öntudatosodott híveink nagy tömegeiben a keresztyén hit leglényege: a Krisztus által való megváltás titka. A megváltó Jézus isteni személye valóban sok ember számára lett élő valósággá.

Én még jól emlékszem rá, hogy mintegy 15-20 évvel ezelőtt ebben a gyülekezetben is gyakoriak voltak az ilyen panaszok az igehirdetés ellen: „Miért beszélnek mostanában mindig Jézusról, nem elég már nekünk az Isten?” Meg: „Mit akarnak folyton azzal a megtéréssel, nem vagyunk mi olyan nagy bűnösök!” – Ma pedig már minden templombajáró tudja legalább azt, hogy bűneink miatt mindnyájan megváltásra szorulunk, és Jézus Krisztus éppen az a valaki, akiben Isten megváltó szeretete elér és megragad bennünket. Még mintegy két évtizeddel ezelőtt valami idegen, új tanításként hallgatta a gyülekezet a keresztről való beszéd bolondságát, a megváltás evangéliumát – ma pedig határozottan ezt igényli. Ma gyülekezetünk valóban a tiszta (nem a steril, hanem a tiszta) evangéliumra vágyik, akkor is, ha az nemcsak tejnek italában, hanem az igazság kemény és nehéz eledelében kerül eléje.

Ez mindenesetre örvendetes jelenség – amivel szemben van egy szomorú jelenség is –, mert bár az újjászületés, megtérés szükségessége nem idegen gyülekezetünk köztudatában: a tényleges újjászületés és megtérés viszont – pláne a közelmúltbeli ébredési időhöz viszonyítva – elenyészően csekély... Pedig az a gyülekezet, amelyben nincsenek lelki újjászülettek: lassan megöregszik és kihál. Nincs nagyobb veszedelme egy keresztyén gyülekezetnek, mint ha kialszik benne a misszió tüze. Sok hibája volt az ébredésnek, de az még sokkal nagyobb hiba, ha nincs ébredés! És ebbe nem is lehet belenyugodni, hanem még sokkal buzgóbb könyörgéssel és szolgálattal kell mindnyájunknak igyekeznünk arra, hogy Isten Szent Lelke erősítse meg és vigye tovább gyülekezetünket a Krisztus egyháza örök útján, mert csak élő hitű gyülekezet tudja betölteni azt a hivatását, ami vár reá a Magyar Református Egyház mai útján.”

(Közlő: Viczián István)

PRESBITERI KONFERENCIÁK

Utóhang Karcaghoz

A Karcagon rendezett 18. Nemzetközi Presbiteri Konferencia előadásai sok szempontból gazdagították a résztvevők ismereteit és felkészültségét szolgálatukra. Volt azonban egy előadás, ahol az előadó lelkipásztor – eltérve előadása központi témájától – olyan kijelentést tett Szövetségünk egyik fő tevékenységi területével, a presbiterképzéssel kapcsolatban, amit nem hagyhatunk szó nélkül.

Az előadó kijelentette, hogy „a presbitert felfedezzük, nem képezzük”, továbbá „a presbiter a szakmájában legyen nagy, ebben mutassa meg a hitét”. Kifejtette továbbá azt a nézetét, hogy a presbitériumba úgyszólván azok kerülnek be, akiket a lelkipásztor kiválaszt, amit azzal ér el, hogy a választási bizottságba az ellenzék tagjait szervezi be, akik így nem választhatók presbiterré.

Az a véleményem, hogy ha egy egyházközség irányító testülete ilyen elvek szerint épül fel, az a gyülekezet haldoklásra van ítélve. Kierződik ezekből a szavakból, hogy az előadó véleménye szerint a presbiter csak a saját szakmájában legyen szorgalmas, keressen jól és járuljon hozzá az egyházközség fenntartásához, de olyan kérdések eldöntésébe, mint a misszió, a diakónia, a gyülekezet építése – ne szóljon bele, az csak a lelkipásztor dolga. Képezni nem kell a presbitereket, hiszen képzésük azt szolgálná, hogy aktívan vállaljanak szolgálatot ezeken a területeken.

Szövetségünk azonban igyekszik komolyan venni az Igét, amelyben arról van szó, hogy Pál apostol „... elküldött Efézusba és magához hívatta a gyülekezet véneit” (Csel 20,17) és azután nekik mondja: „Viseljétek tehát gondot magatokra és az egész nyájra, amelynek őrizőivé tett titeket a Szentlélek, hogy legeltessétek az Isten egyházát, amelyet tulajdon vérével szerzett” (Csel 20,28). Más helyen ezt írja: „A vezetésben bevált presbiterek kétszeres megbecsülést érdemelnek; elsősorban azok, akik az igehirdetésben és a tanításban fáradoznak” (1Tim 5,17).

Péter apostol kimondottan a presbitereknek írja a következőket: „A közöttetek levő presbitereket tehát kérem én, a presbitertárs és Krisztus szenvedésének tanúja, valamint eljövendő dicsőségének is részese: legeltessétek az Isten közöttetek levő nyáját; ne kényszerből, hanem önként, ne nyereszkedésből, hanem készségesen; ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak” (1Pét 5,1-3).

Hogyan lehet ezeket teljesíteni ismeret, hitvallási tájékozottság, az egyházi struktúrába való beilleszkedés és főképpen belső hit nélkül? A lelkipásztor egyedül is képes végezni a gyülekezetépítés feladatát, nem is beszélve a gyülekezeti tagokkal szükséges közvetlen kapcsolattartásról? „Kényelmes” tisztség legyen tehát a presbiterség, mindenféle gyülekezeti szolgálat és felelősség nélkül? Nem ezt valljuk, sőt inkább hangsúlyozza Szövetségünk a pres-

biterképzés fontosságát, hogy presbitereink alkalmassá váljanak feladataik elvégzésére.

Egy latin közmondás szerint „poeta non fit, sed nascitur”, azaz költővé nem válik az ember, arra születni kell. Ha az idézett előadó szavai szerint átalakítjuk ezt a mondást, azt kapjuk: „presbiter non fit, sed nascitur”, amit egyetlen kis kiegészítéssel lehet csak elfogadni: „presbiter non fit, sed renascitur”, azaz *presbiterré nem válik az ember, arra újjászületni kell*. Az előadónak a presbiterek kiválasztásáról szóló szavait csak úgy lehet elfogadni, ha valóban a gyülekezet újjászületett tagjait választja ki, mert azt megtanulni nem lehet... Az újjászületett presbiter azután megkeresi a módját, hogy a hite mellé tudományt is ragasszon, ha gyülekezetében megkapja a szükséges lelki táplálékot.

Dr. Szilágyi Sándor
főtitkár

„Aki fél, nem lehet teljes a szeretetben...”

Ágendázott Nagy Sándor esperes

Hadad/Királyhágómellék

2012. augusztus 31. és szeptember 2. között a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége a *hadadi Degenfeld Központban tartotta* – hagyományához híven – immáron a nyolcadik konferenciáját „*A presbiterek felelősségvállalása az egyházi zenekultúra ápolásában*” címmel.

Szép számban, összesen 120-an gyűltek össze idén is a presbiterek és nem csak a Királyhágómelléki Református Egyházkerületből, de az Erdélyi Egyházkerületből, Kárpátaljáról, Magyarországról is érkeztek vendégek.

E majdnem három nap eseményei rendhagyó ötvözetét képezték a Kálvinig visszatekintő református múlt és a jelen tudatos presbiter-ség-vállalás felelősség témakörének.

Szinte visszatérő motívumként ismétlődött előadásról előadásra

KÁRPÁT-MEDENCE SZERTE

ugyanaz a kérdés: a presbiterok helye, feladata és közösségmegőrző szerepe a gyülekezetekben.

S hogy mennyire gondolták a szervezők komolyan felvállalt feladataikat, híven tükrözik az ott elhangzottak.

Könyveivel, kiadványaival a Kálvin Kiadó is jelen volt. A stand kínálata és Fodor Csaba terjesztési igazgató beszámolója alapján sokan megcsodálhatták kiadói munkájuk műveltségét és műfaji sokszínűségét.

Dr. Herman János Hadad történelmi és egyházi múltjának bemutatásával – közönségét lenyűgözve – példaértékű előadást tartott a hajdani ökuménia fogalmáról, melyben a magyar és nem magyar is megmaradhatott békességgel nyelvében, nemzetiségében az akkori kilátástalan idők dacára.

Berkesi Sándor a mai magyar egyházzene képviselője, Liszt Ferenc-díjas karnagy, zeneszerző előadásában felvetett kérdések – hol, mikor, mit és hogyan énekeljük hitünk zsoltárait – elgondolkodtatták az egybegyűlteket. Sokan talán először hallottak a Hungarikákról, történelmi magyar ének-imáinkról. Holott, ahogyan Károli Gáspár és Szenczi Molnár Albert nélkül ma aligha beszélhetnénk magyar irodalomról, úgy e népdal-zsoltárok is alapkövei keresztyénségünknek. Félő, hogy erőltetett felejtésükkel liturgikus zenei kultúránk is magyartalanná, gyökeretelenné válhat. Bibliátlan nemzetség vagyunk, kegyelmi időben s mindinkább hajlunk arra, hogy magasabb művészi értékeket erőltessük rá egyházi közösségeinkre ahelyett, hogy az együvé tartozást, a közösségi érzületet próbálnánk erősíteni akár énekléssel is.

Ezt követően, Orosz Otília Valéria, a KREK egyházzenei előadója korreferátumában előtárta a szomorú valóságot. Hol áll ma egyáltalán a zene mint tantárgy az oktatásban?

Megannyi kihagyott idő, lehetőség gyermekeink életében, és a káros hatások, melyek még azt a kevés pozitívumot is útféltre sodorják.

A hadadi Degenfeldek kastélya a jövőbe gondolkodás mellé szinte rapszodikusan kínálta fel a múltidézt. Nem jöhettünk el az ősi Szatmárnak s a Partiumnak közösen írt történelmi vidékeiről úgy, hogy ne látogassuk meg az ákosi, erdődi, nagykárolyi, tasnádi, szódemeteri templomokat, megemlékezve eleinkről.

Közösség- és templomépítőkről s azokról, kik innen indultak emberként, hogy nemzetünknek utólráhetetlen szimbólumaivá legyenek.

Ákoson az ottani Árpád-kori templom történetét Dr. Herman János diákja, Dobai Zoltán tiszteletes mutatta be. Erdődön az I. és II. Református Zsinat történelmi helyszínén, a római katolikus templomban feszegethettük az akkori presbitereket is foglalkoztató kérdéseket ifj. Geréb Miklós előadása kapcsán.

E helyek magasztosságát, s mindent felülíró jussunkat jelenhez és jövőhöz Ady Endre és Kölcsey Ferenc nélkül megfogalmazni aligha tudnánk.

Tőtös Katalin, a Zilah Református Wesselényi Kollégium újraalapító igazgatótanárának előadása (Ady ostora – Érdmindszenten és Kölcsey hite – Tasnádon) igaz illusztrációi voltak múltból kapott üzeneteink mai olvasatának. Figyelmeztetők, hogy tanulhatnánk, okulhatnánk eleink tévedéseiből, s akár útját is állhatnánk az egyszer fenn, egyszer lenni történelmi ismétlődéseknek, ha képesek lennénk dolgunkat nemzetként viselni és nem egyéni érdekek mentén taglalni.

S miközben vallatóra fogtuk a múltat, a jelen visszaszólt...

Az előadó szavaival Kölcseyről nemzeti himnuszunk költőjének szülőházában illetet volna értekezni és nem szükségmegoldásként a tasnádi református templomban. És ez esetben sem a megoldásban van a hiba, hanem az abban rejlő „szükségszerűnek” ítélt, önmegtartó csendes lemondásunkban.

Előadást tartott Berkési Sándor karnagy

Vasárnap záró istentisztelet úrvacsorával

S ha már a presbiteri konferencia a református egyházi zene körüli gondjaink feltérképezését s megvitatását vállalta fel, aligha lehetett volna tökéletesebb a párhuzam jelen s áhított jövő között, ha nem csendülnek fel minduntalan énekeskönyvünkben rejlő zenei kincseink Orosz Otília Valéria egyházkerületi zenei előadó, Nagy Judit Noémi Nagyvárad-ősi kántora, ifj. Geréb Miklós Nagykároly-kertvárosi segédlelkésze, Rácz Lóránd Márton Zilah-belvárosi kántor előadásában.

Azt hinné az átlag református, hogy presbiternek lenni olyan megtiszteltetés, melyet sokan a titulusért vállalnak. Holott a közért való munkálkodás az a javából, és szinte körülírhatatlan felelősség azért a közösségért, melybe születünk és élünk adatott.

Nos, ez utóbbit köszönte meg mindenki a szervezőknek – László Kálmánnak és feleségének, Júliának – búcsúzáskor.

Beksy Ida

Hadadon két Wesselényi kastély van. A Degenfeld kastélyként ismert épület fiatalabb, mint az idős Wesselényi Ferenc és felesége Rhédey Zsuzsanna által épített Wesselényi kastély. Ez utóbbi kastély örököse az építkezést is befejező legnagyobb fiú, Farkas. Neki 6 gyermeke volt, két fiú József és Farkas. Utóbbi maradt a Wesselényi kastélyban, Józsefnek építettek új kastélyt, ki feleségül vette Rachel Kendeffyt. Ezért szerepel a falon a Wesselényi-Kendeffy kettős címer. József unokája, Wesselényi Terez, 1882-ben hozzáment a németországi gyökerekkel rendelkező Christoph von Degenfeld-Schönburg-hoz. Innen a Degenfeld kastély elnevezés. A kastélyt az ő leszármazottai örökölték. A gyönyörű park övezte épületet 1946-ban Maximilian Degenfeld Schönburgtól államosították és iskola működött benne hatvan évig.

2006-ban kerül vissza a kastély gróf Degenfeld Pál jogos tulajdonába, aki 39 évre a Királyhágómelléki Református Egyházkerületnek adta bérbe. Ma Kurta-Tőtös Beáta irányítása alatt itt működik a Degenfeld Egyházi, Oktatási és Művelődési Központ.

(Forrás: welcometoromania.ro)

PRESBITERI KONFERENCIÁK

Kárpátalja: átvették okleveleiket a presbiterképzés résztvevői

A Kárpátaljai Református Egyház Presbiteri Szövetsége idén is konferenciával ünnepelte a *presbiterek vasárnapját*. Ezen az alkalmon a gyülekezetek vezetői házastársaikkal együtt vehettek részt. A szervezők ezzel a meghívással is hangsúlyozni akarták a presbitereket támogató családtagok fontosságát.

Az 1Móz 12,1-3 és 10-20 versei, Ábrahám és Sára egyiptomi tartózkodása szolgált alapul az áhítatnak, amit Zán Fábíán Sándor, a Kárpátaljai Református Egyház püspöke tartott. A történetben Ábrahám engedelmeskedik Isten elhívásának, de az ígéret beteljesedéséig hosszú idő telik el, s amikor jönnek a megpróbáltatások, a saját kezébe veszi az irányítást. Éhínség támad, és ő feleségével Egyiptom földjére vándorol. De már az oda vezető úton megszületik szívében a félelem, és cselszövéshez folyamodik. A csalásnak viszont ára van...

Az igemagyarázat során a KRE püspöke arra szólította fel a presbitereket és lelkészeket, hogy együtt gondolkodjanak el, *mi az oka a büntetésnek a személyes életekben és a nemzet életében*. S ha már a számát sem tudjuk ezeknek, az örömhír akkor is szól. Ha vannak bukásaink, Isten akkor is tartja magát az ígérethez. Ha van elhívásod a tisztiségre, de hibáztál, ügyeskedtél, te akartad irányítani az életed – nem kell szégyenben maradnod, nem kell feladnod, Isten elé kell járulni, Ő hűséges hűtlenkedő gyermekeihez, fogalmazott a püspök.

Az ígehirdetést a Sárospataki Teológiai Akadémia Presbiterképző Népfőiskolájának diplomaosztója követte. A tanfolyamot huszonhat kárpátaljai presbiter végezte el. A frissdiplomásokat elsőként Zán Fábíán Sándor püspök köszöntötte. Beszédében figyelmeztette a presbitereket, felvenni ezt a szolgálatot sokkal nehezebb lesz, mint megszerezni az oklevelet. Mert akikre több bízott, azoktól több is kéretik számon. Ha lelkek bíztak ránk, Isten az üdvösséget fogja számon kérni rajtunk.

Nagy Béla, a KRE főgondnoka a Kol 3,23-24 verseivel kérte őket: „*És valamit tesztek, lélekből cselekedjétek, mint az Úrnak és nem embereknek; Tudván, hogy ti az Úrtól veszitek az örökségnek jutalmát: mert az Úr Krisztusnak szolgáltok.*”

Mikor éri el célját a képzés, fordult a presbiterek felé dr. Enghy Sándor, a Sárospataki Teológiai Akadémia rektora. Nem akkor, amikor befejeződik, mondta, hanem akkor, ha jobban féljük, jobban dicsőítjük az Urat, és még jobban hordozzuk a munka terhét,

jobban tanítványai leszünk Krisztusnak. Ha úgy élünk, hogy az Isten uralkodását a mi életünkön lássa a világ.

Keresztyénségünk, reformátusságunk fronthehelyzetben van ma Európán és a világon belül, mondta Szabó Dániel, a Magyarországi Református Presbiteri Szövetség elnöke. Az evangélium nagy kihívásokkal találkozik. Isten nem akármilyen örökséget és felelősséget helyezett reánk: amiben küzdeni fogunk, az az isteni ige megbecsülésének, a lélekmentésnek feladatkörébe tartozik. Majd a magyarság megtartását helyezte a presbiterek szívére, hisz annak egyetlen módja meggyőződése szerint, ha Isten országát építjük.

A diplomások részéről két fiatal presbiter tett bizonyosságot buzdítva másokat is arra, hogy vegyenek részt a teológia ebben a szemeszterben újrainduló képzésén.

Végül Gyurkó Miklós, a KRE Presbiteri Szövetségének elnöke köszönte meg az egyházkerület vezetőinek, a teológia tanárainak a támogatást, illetve a presbiterek között végzett munkát.

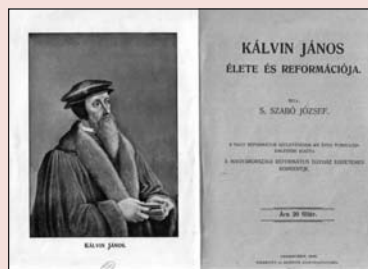
A konferencia dr. Erdélyi Judit kardiológus főorvos előadásával folytatódott, mely *A hitel-*

lenség csapdái, avagy Természetgyógyászat az ige mérlegén címet kapta. Az előadó elmondta, hogy a természetgyógyászat tulajdonképpen azoknak a módszereknek gyűjtőfogalma, amelyek nem sorolhatók a tudományos, klinikai orvoslás körébe. Módszertől csak és kizárólag átmeneti és tüneti javulás, vagyis a panaszoknak esetleg rövid időre való megszűnése várható, és semmi jó. Elmondta, hogy a természetgyógyászat igencsak kétes hasznáért túl nagy árat fizethetünk. És ebben a pénzkidobás a legkevésbé, hiszen az ember örök életét, örök üdvösségét kockáztatja, mert az Isten előtt utálatos, okkult bűnököt követ el.

A gondokkal az emberek sokszor nem a lelkipásztorukat keresik fel, hanem okkult lehetőségek felé fordulnak, folytatta a tanítást az evangelizáció során Sipos József tiszaujlaki lelkész. Beszélt arról, hogy ezzel az emberek csak még nagyobb gondot vesznek a nyakukba. Krisztusra azonban mindenkor támaszkodhatunk, az Ő győzelméből táplálkozva ellent állhatunk az ördög minden mesterkedésének.

A presbiteri konferencián a Hajnalcsillag keresztyén együttes szolgált.

Soós Katalin

150 éve született a legnépszerűbb magyar nyelvű Kálvin-könyv szerzője

S. Szabó József (Serke, 1862. augusztus 15. – Cegléd, 1944. október 19.) a Debreceni Református Kollégium tanára, az Országos Református Tanáregylet főtitkára, az 1909-es Kálvin-jubileumra két könyvet írt. Mindkét munkája Debrecenben jelent meg.

Az egyik mű „Kálvin János élete és reformációja” címet viselte, a másik a „Magyar Református Sion” címet kapta, amelynek előszavában a szerző leírta, hogy be szeretné mutatni: „hogyan és mivé növekedett itt hazánkban, magyar földön, közel 400 esztendő óta az az evangéliumi mustármag, melyet a nagy Kálvin elvetett.” (folytatás a 13. oldalon)

KÁRPÁT-MEDENCE SZERTE

Isten világméretű missziójáról Miskolcon

2012. július 6-án, Miskolcon, a Lévy József Református Gimnázium imatermében tartotta a Magyar Református Presbiteri Szövetség Dél-borsodi Területi Szervezete konferenciáját.

A konferencia tárgya: Isten világméretű missziója. A konferencia előadói: *Edgar és Gyöngyvér Luz* Ecuadorban szolgáló misszionárius házaspár.

Az előadást *dr. Fodor Bertalan*, a Borsod-Gömöri Egyházmege Dél-borsodi Területi Elnöke nyitotta meg köszöntésével.

Ezt követően a miskolctapolcai énekhar előadásában zsoltárok és dicséretetek éneklésével folytatódott a konferencia. Utána *Gyöngyvér Luz* tájékoztatta a megjelenteket az Ecuadorban eltöltött éveikről és a Nemzetközi Liebenzelli Misszióról.

A Liebenzelli Misszió vezérigéje az 1Tim 2,1: „*Arra kérlek mindenekelőtt, hogy tartsatok könyörgéseket, imádságokat, esedezéseket és hálaadásokat minden emberért...*” A „minden ember” ma már több, mint hat milliárd embert jelent. Jézus azt a feladatot adta tanítványainak, hogy tegyenek tanítványokká minden népeket. Ezt teszik a misszionáriusok sok nép és törzs között. Meggyőződésük, hogy az Úr Jézus Krisztus az egyedüli út Istenhez. Ő adhat bűnbocsánatot és örök életet. A Liebenzelli Missziót 1899-ben alapították Hamburgban. 1902-ben költözött Bad Liebenzellbe, mely a Fekete Erdőben található.

A Liebenzelli Misszió Magyarországi Ága 1989-ben alakult és 1993. óta alapítványi formában működik. Nevét Molnár Máriáról, a Misszió első magyar misszionáriusáról kapta.

Edgar és Gyöngyvér négy évre mentek ki Ecuadorba, utána egy évig itthon vannak. Ecuador Dél-Amerika legkisebb állama. Az Egyenlítőn fekszik, ahol nincsenek évszakok, vagyis állandó nyár van. Ibara városában laktak, ahol a lakosság 60%-a a létminimum alatt él. A szegénység mellett az a legnagyobb probléma, hogy nem ismerik Jézust. A lakosság 25%-a kicsuhai indián, akik a hegyekben laknak. Az ava indiánok pedig az ország északi részén és szétszórtan élnek a dzsungelben. Ezeket az embereket megtanítják írni és olvasni, valamint rávezetik őket arra, hogy nekik van Teremtőjük, és az életüknek van értelme.

Női délutánokat szerveznek, ahol Bibliaolvasás van, és szeretvendégség. Vannak házaspári foglalkozások, ahol alkalmanként 120 fő is jelen van.

A misszionáriusok célja a gyülekezetek alapítása, majd később a tanácsadás és a prédikáció. Fő cél pedig az, hogy a helyiek átvegyék a tanítást és a misszionárius feleslegessé váljon. Misszionáriusok lehetünk itthon is, ha a gyülekezetünkben tovább adjuk Isten áldását!

Isten országa nagyon nagy, és nagy kiváltság az, ha ennek a munkásai lehetünk. A mai világban az ember Istentől eltávolodva próbál élni, amely az ember önmaga elpusztítását fogja eredményezni. Sok munkahelyen csak a profit számít. A házastársak kisebb nézeteltérés után elhagyják egymást ahelyett, hogy tisztáznák a félreértéseket és megegyeznének. Nincs kedvük gyermeket nevelni, ezért az abortuszt választják.

Isten jósága bennünket megtérésre indít. Ha Istentől elfordultunk és visszatérünk hozzá, Isten megbocsát.

Négy milliárd ember Isten ismerete nélkül él a világban. Nekünk az a feladatunk, hogy ne tartsuk meg magunknak az Isten áldását, hanem adjuk tovább. Legyünk olyanok, mint az a koldus, aki ételt talál, és megmutatja a másoknak, hogy az hol talál ételt. Ez a misszió!!!

Az evangéliumot továbbadni fáradtsággal jár, pénzbe kerül, de megvan az eredménye. Nézz az emberekre lelki szemmel! Ne tégy közöttük különbséget! Ha tudod, hogy érted Jézus mit tett, azt örömmel fogod tovább adni, és Isten tanúbizonysága lehetsz ebben a világban.

Ezt követően *D. Szabó Dániel*, a Magyar Református Presbiteri Szövetség elnöke beszédében megerősítette, hogy milyen fontos a mindennapi életünkben a misszió.

Ez után a misszionárius házaspár a feltett kérdésekre válaszolt. A konferencia közös imádsággal ért véget.

Simon István
a területi szervezet titkára

Rimaszombati előzetes

Az alábbi jó hírt a Doktorok Kollégiuma évi közgyűlésén és tanulmányi ülésén hallottuk, melyet ebben az évben a felvidéki Komarnoban tartottak meg.

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház elnöksége, mint az ülés házigazdája fogadott minket is, és *ft. Fazekas László* püspök úr, és *Fekete Vince* főgondnok úr együtt adták át meghívásukat szeptember 29-re, Rimaszombatba.

Itt egy olyan kerületi tanácskozársra készülnek, ahol a kerület elnöksége az egyházmegeyek elnökségeivel egyetemben kívánja megformálni, és kialakítani az ottani Presbiteri Szövetség legmegfelelőbb alapjait és kereteit. Ez az alkalom sok tekintetben

már egy működő, szövetségi jellegű munkát foglal majd írásba, hiszen a gyülekezetekben és megyékben folyamatosan jelen van a presbiterekkel történő foglalkozás, továbbképzés, és a legjelentősebb alkalmakon, mi is előadásokra, szolgálatokra kaptunk ismételt meghívást.

Megtisztelő, és hálaadásra indító, hogy mind a Királyhágómelközi-, mind a Kárpátaljai és Erdélyi Szövetségek megalakulásáért munkálkodhattunk, és velük erős kapcsolatot létesíthettünk. Most ez történik majd – Isten kegyelméből – Rimaszombatban is.

(Folytatás a 12. oldalon)

20 éve indult újra a Sárospataki Akadémia

Szeptember 9-én tartotta a Sárospataki Református Teológiai Akadémia (SRTA) ünnepi évnyitó közgyűlését, amelynek különös tartalmat adott, hogy az Úristen 20 éve engedte meg, hogy a patinás, történelmi falak között ismét megindulhatott a lelkész-képzés. Megnyitó áhítatában *Dr. Bölcskei Gusztáv*, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának elnök-püspöke a 125. Zsoltár alapján Isten öleléséről beszélt, amelybe befogadta ezt az intézményt is. Ezt követően *Dr. Enghy Sándor* rektor nyitotta meg a tanévet, majd tiszteletbeli professzorok avatására került sor. Ennek keretében az SRTA tiszteletbeli professzorává avatta *Eberhard Busch* göttingeni, *Martin E. Brinkman* amszterdami és *Juhász Tamás* kolozsvári professzort. Ezt követte a 6. évi gyülekezeti gyakorlatra induló lelkészjelöltek ünnepélyes kibocsátása, majd a minősítő vizsgát tett teológusok eskütételére került sor, melyet *Csomós József* tiszáninneri püspök és a rektorhelyettes vett ki tőlük. A szép és bensőséges évnyitót *Ábrám Tibor* tiszáninneri főgondnok szavai zárták. Az ünnepséget követő fogadáson elnökünk, *Dr. h.c. Szabó Dániel* emlékezett meg az SRTA régebbi tanáiról, akik egy része még vendégként az évnyitón is jelen volt. Az ünnepi évnyitón Szövetségünket elnökünk mellett *dr. Szilágyi Sándor* főtítkárral és *dr. Judák Endre* presbiterképzési titkárral is képviselte.

Rektor úrral folytatott beszélgetésük folyamán Szövetségünk képviselői hangsúlyozták, hogy az SRTA keretében folyó népfőiskolai felsőfokú presbiter-képzés az általunk szorgalmazott és támogatott alap- és középfokú képzés legfelső lépcsőfoka és a jövőben a Szövetség gondot fordít arra, hogy az egyházkormányzás és a gyülekezeti lelkipásztorok felé hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a felsőfokú tanfolyam elvégzése után a hallgatók szolgálati területet kapjanak gyülekezeteikben, így a gyakorlatban hasznosítva az elméletben tanultakat. Egyébként az SRTA tanárai méltán büszkék arra, hogy jelenleg az Akadémia keretei között – beleszámolva az akkreditált és a népfőiskolai képzést, valamint a kárpátaljai kihelyezett tagozat hallgatóságát is – több, mint 470 fő tanul. Urunk adjon sok erőt és kitartást az SRTA oktatóinak, hogy a vállalt feladatokat el tudják végezni ebben a tanévben is.

Dr. Szilágyi Sándor főtítkárral

Rimaszombati előzetes

(Folytatás a 11. oldalról)

A Délvidéki testvéreink között is ismételt szolgálatokat végeztünk, és számtalan alkalommal tettünk látogatást. Reméljük, és imádkozunk, hogy ahol a testvéri kapcsolatok gyógyulást és gyógyítást igényelnek, ott mi is ennek lelkületével forgolódhasunk továbbra is, megértést és megoldást munkálva.

Részben gazdagodóban vagyunk tehát, részben látható, hogy Szövetségünk testvéri hálórendszere, lassan az egész Kárpát-medencét eléri, sőt távoli országokban és tengeren túl is élő valóság.

Bár a háló szemei még nagyok, mégis minden más egyházi kapcsolatrendszerénél nagyobb közösségeket köt össze, lát el információval, és szervez helyi, megyei, kerületi, országos és nemzetközi konferenciákat. Az oktatói anyagunk és gyakorlatunk pedig mindenütt jól ismert és elfogadott.

Mindezért Istennek adunk hálát és dicsőséget, abban a reményben, hogy a megválasztott és gyülekezeti „laikus, világi” szolgálattevők ébresztése, Isten országáért, egyházunkért és nemzetünkért történő munkálkodása kedves, áldott, és nélkülözhetetlen szolgálat lehet az Úr előtt. Nemcsak kapcsolataink, de véleményünk, látásunk, egységes állásfoglalásaink is olyan kormányzati és parlamenti körökbe jutnak el, ahol ezekre felfigyelnek, és áldást jelenthetnek.

Isten nemcsak koreaiakat, finneket, kínaiakat és más népeket vár az ő nagy vacsorájára, és a világ missziói mezejére, hanem minket, magyarokat is. Kössük azért, és húzzuk a hálót. Imádkozunk és dolgozunk, amíg nappal vagyunk, mert eljön az éjszaka, amikor már egyikünk sem munkálkodhat!

Dr. h.c. Szabó Dániel

Köszönet a presbiterképzésért

Még fiatal koromban hallottam egy mondatot, amikor valaki befejezte az iskoláját.

„Most már, ha nem is tudok mindent, de legalább tudom, hogy melyik jegyzetembe néztek utána, ha kérdeznek, és nem tudom a választ.”

2008. évben jelentkeztem a Sárospataki Református Teológiai Akadémia presbiter képzésére. Be kell hozni azt a sok lemaradást, amit az évek során felhalmoztam – gondoltam.

A munkám, és egyéb akadályok miatt halasztottam a képzést. Így elmaradásom csak nőtt. Tavaly előtt ismét jelentkeztem és elhatároztam, hogy bár mi is történik, most nem fogom abba hagyni. Hála Istennek az idén sikerült, befejeztem presbiteri tanulmányaimat. Ez alatt a két év alatt többször is végig gondoltam, minden presbiternek jönni kellene ide tanulni, hisz itt a hitben való megerősítést, és magas szintű képzést kaphat a jelentkező.

Ha nincs képzettségünk, képesítésünk, a világ kérdéseire nehezebben tudjuk megadni a választ – lehet, hogy helytelenül –, és ez így konfliktusokhoz vezethet.

Ezért kérem minden testvéremet, hogy gondolja át, és válassza a presbiteri képzésen való részvételt!

Én már tudom, hogy melyik jegyzetemben keressem a jó választ!

Végezetül csoporttársaim és a magam nevében is hálás szívvel mondok köszönetet tanárainknak, hogy itt tanulhattunk Sárospatakon.

Dicsőség Istennek!

Tisztelet, és elismerés oktatóinknak!

Szeretettel:

Blázovits László
presbiter

Gödi Református Egyházközség

Ébreszt(Ő)

Ez volt a vezérgondolata annak a kerületi református utcai evangélikációs sorozatnak, amely a presbiteri szövetség által került megszervezésre. 6 gyülekezet biztosított helyszínt (Nagybereg, Nevetlenfalu, Gut, Tiszaújlak, Nagydobrony, Beregrákos) Isten Ébreszt(Ő) Igéje számára. Minden nap más-más gyülekezetből érkeztek presbiterek, gyülekezeti munkatársak, akik a helybéli presbiterekkel együtt látogattak, és hívogattak az esti alkalomra. Három dolog jellemezte az evangélikációt: 1. énekszolgálat, 2. bizonyágtétel Jézus szabadításáról, 3. Isten örömezenetének a hirdetése a templom falain kívül. Hogy miért a templom falin kívül? Ezt a kérdést sokan feltették. A válasz egyszerű: azért, hogy azok is meghallják Isten szabadító Igéjét, akik soha nem lépik át templomaink küszöbét.

A Királyok könyve 12,24-ben van egy Ige, amely így hangzik: „Éntőlem lett e dolog” Hogy ez mennyire így volt azt, az bizonyítja, hogy a 6 helyszínen összesen majd 4000 ember vett részt. Ezek közül az emberek közül voltak sokan, akik úgy döntöttek, hogy Jézussal kívánják tovább élni életük hátralévő idejét, és majd ezután VELE lenni az örökkévalóságban. A célja ez volt az alkalomnak: Jézus ébressze az embereket, és mentse az örök kárhozattól az örök életre. Áldja meg az Úr mindazoknak az életét, akik ezeken az alkalomokon meghozták életük legjobb döntését.

A presbiteri szövetség tervei között szerepel a következő évben szintén 6 gyülekezetben létrehozni egy ilyen utcai evangélikációt, segítve ezzel presbiteraink és lelkipásztoraink munkáját. Imádkozzunk már most ezért.

Kedves testvérek! Röviden csak annyit tudok mondani, hogy megért minden erőfeszítést az, hogy láttunk kemény szíveket meglágyulni, 12 éves gyereket és 73 éves nyugdíjast jönni Jézushoz. Csordultig van szívünk pohara örömmel.

Szeretném megköszönni mindazoknak a szolgálatát, akik hirdették Isten Igéjét, akik bizonyágot tettek az Ő szabadításáról, akik énekszóval dicsérték Őt, akik a falumisszióban, hívogatásban vettek részt, és akik imádságban hordozták ennek az alkalomnak a megvalósulását. Végül, de nem utolsó sorban, szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik a technikai részt biztosították, azt, hogy tiszta és érthető hangon eljusson az örömezenet a hallgatóságához. Isten szeretete, gondviselése kísérje mindnyájuk életét!

Az áldásokban gazdag napokért legyen egyedül Istené a dicsőség!

Gyurkó Miklós

A KRE Presbiteri Szövetségének elnöke

„...öntudatra jutni

a mi számunkra azt jelenti: tiltakozni és szabaddá lenni önmagunktól és a világtól, hogy Isten szolgálatában önmagunkká lehessünk örök rendeltetés szerint, hogy teljes öntudatossággal álljunk egy önzetlen világuralmi törekvés szolgálatába, az Úristen világuralmának kivívásáért folyó szabadságharcba. Ez pedig egy úton lehetséges: ha kálvinizmusunkat újra vallássá tesszük, ha visszatérünk a kálvinizmus belső, igazi forrásához, a bűnös embernek a kegyelmes Istennel való, megrendítő lelki találkozásához.

Erre a személy szerint való lelki találkozásra épül fel a kálvinizmus egész életprogramja, ebből meríti létjogát, hivatását, pótolhatatlan szent misszióját, enélkül haszontalan és bűnös minden életnek hazudott ténykedése...”

(Dr. Makkai Sándor: Öntudatos kálvinizmus – részlet)

150 éve született a legnépszerűbb magyar nyelvű Kálvin-könyv szerzője

S. Szabó Józsefnek a Kálvinról készített rövid munkája a genfi reformátor életének megismertetését és megszerettetését szolgálta a nagyközönség és a tanulói számára. A kiadvány belső címlapjával szemközti oldalon egy féralakos Kálvin-ábrázolást helyezett el a mű nyomdai szerkesztését és terjesztését végző debreceni Hegedűs és Sándor könyvkiadó vállalkozás.

A XX. század hajnalának egyik protestáns hetilapja, a Protestáns Egyházi és Iskolai Lap, S. Szabó József Kálvin-életrajzának népszerűsítése érdekében a következő szavakkal buzdította a lelkipásztorokat: „Kövessenek el mindent a híveik között való terjesztése érdekében! Ezzel nemcsak azt mozdítják elő, hogy magyar népünk megismerje a Kálvin életének főlemelő, a református öntudatot szilárdító és lelkesedésre buzdító történetét, hanem tiszta jóvedelméből létesíteni szándékolt Kálvin-jubileumi alap növeléséhez is jelentékenyen hozzájárulnak.” (folytatás a 14. oldalon)

Nemzetközi együttműködésben kutatják a reformációt

Világszerte immár kilencven egyházi, felsőoktatási, tudományos és kulturális intézmény vesz részt a reformáció közelgő ötszázadik évfordulójára tiszteletére indított Refo500 nemzetközi programban. A projektben Magyarországot az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpontja, a Magyarországi Református Egyház és a Károli Gáspár Református Egyetem képviseli.

2017-ben lesz 500 éve, hogy Luther Márton kiszögezte téziseit a wittenbergi vártemplom ajtaján. Ezt követően kezdetét vette a reformáció, jelentős változásokat idézve elő a vallás, politika, kultúra, tudomány és társadalom területén

Mint a Magyar Tudományos Akadémia honlapján olvasható, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpontjának (MTA BTK) kutatói a reformáció magyar történeti és kulturális vonatkozásait vizsgálják. „Történészek, irodalomtörténészek, néprajzkutatók, zenetörténészek és filozófusok is közreműködnek az interdisciplinális programokban, és ennek köszönhetően az MTA BTK nemcsak egy tudományos, logisztikai és pénzügyi szempontból egyaránt fontos kapcsolatrendszer alakíthat ki a külföldi intézetekkel, szellemi műhelyekkel, hanem egyúttal erősítheti ismertségét a nyugati tudományosságban is” – méltatta a Refo500 jelentőségét Tóth Zsombor, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézetének tudományos főmunkatársa.

A Refo500 akadémiai konzorciumához, a RefoRC-hez (Reformation Research Consortium) való csatlakozással a magyar szakemberek egy kiemelt témakör vizsgálatát is vállalták. Az MTA BTK a reformáció óta kialakult emigrációs hagyomány feldolgozását kezdi meg. A kutatók egyebek között arra kíváncsiak, hogy az emigráció milyen magatartás- és identitásmenták kialakulásához vezetett, és miként járult hozzá az elvándorolt közösségek túléléshez, szellemi-vallásos életviteléhez.

2009-ben kezdeményezte a hollandiai székhelyű Refo500 Alapítvány a programot, amelynek célja felhívni a figyelmet a jubileumra, valamint az 500. évforduló méltó megünneplésének előkészítése. A Refo500 Alapítvány a programban részt vevő szervezetekkel együttműködve konferenciák és egyéb rendezvények megszervezését támogatja.

„A programsorozat első szakasza 2013-ig, a Heidelbergi Káté kibocsátásának 450. évfordulójáig, második szakasza pedig 2017-ig, a reformáció félévezredes évfordulójáig tart. Az interdisciplinális programok legfontosabb magyarországi rendezvénye az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézet Reneszánsz-Barokk Kutatócsoportjának éves konferenciája lesz. A tervek szerint az akadémiai intézet munkatársai ezen a tudományos ülésen mutatják be kutatásaik eredményeit, amelyeket a Refo500 keretében angolul is publikálnak”.

(MTA honlapjáról)

Vallomás

Mi készítetett a belépésre?

Valóban jó, de legalább annyira nehéz kérdés is ez. Ahogy életünk számos cselekedetét utólag vizsgálva rá kell jönnünk, semmi sem tőlünk való. Még akkor is, ha hízelgő azt gondolni, hogy jó döntéseink, jó cselekedeteink forrása saját akaratunk, „csodalatosságunk”. Másban is tévedhetünk; elsősre jónak látszó döntéseink később az ellenkezőjére is fordulhatnak. Nyilvánvaló talán és hitem szerint is így van, hogy minden, ami történik az Úr irgalmas szeretetének, gondviselésének eredménye, mert semmi sem eshet meg az ő Szent Lelkének indíttatása nélkül. S imígy a rossz is, ami hátrányos, vagy nem kívánt a saját értékítéletünk szerint, áldássá formálódhat. „Nem ti választottatok ki engem, hanem én választottalak ki, és rendelve titeket arra, hogy elmenjetelek és gyümölcsöt teremjetelek, és gyümölcsötök megmaradjan...” János 15,16

2011 őszén, lelkipásztorunk – fiatal korom (33 év) és Isten nélkül eltöltött évtizedeim fényében számomra megmagyarázhatatlan módon megtisztelő – felkérése nyomán, a gyülekezet presbiterre választott engem. Nem lenne igaz, ha azt mondanám, hogy nem vágytam a szolgálatra, hogy nem vágytam arra, hogy az Úr használjon arra, amire elhívott engem. Egyre inkább ez határozta meg presbiteriségem előtti éveimet is. Csak azt gondolhatom, hogy az Isten meghallgatott, hiszen a presbiteriség megkönnyíti a szolgálatvállalást. Ahogy bízom benne, hogy e teher, mely rám bízott, mélyíti hitemet, s ez által nemcsak gyülekezeti tagjaink környezetem, családom, de az Istent szomjúhozó emberek javát is szolgálni fogja. „Azért szeret engem az Atya, mert én odaadom az életemet, hogy aztán újra visszavegyem” János 10,17.

A Szövetség pedig nem más, mint egy áldott lehetőség arra, hogy közelebb kerüljek az álomhoz. Ez az álom pedig így szól. A közösségi lét különböző, látszólag különálló szintjeinek, így az egyéni létnek, a családnak, a munkahelynek, a gyülekezetnek, az egyháznak, a nemzetnek, a világnak egységben és egészségben kellene megjelennie. Kétségtelenül ennek alapja, fundamentuma az egyén, vagyis jómagam és Isten részemről még koránt sem tökéletes kapcsolata. Az eddigi folyamatosan fejlődő hitben eltöltött szűk évtizedre visszatekintve úgy látom, hogy a kapcsolatunk mélyülése folyamatosan és arányosan tágította számomra a világot, lehetővé tette, hogy férj és családom, előbb gyülekezeti tag, majd presbiter, most szövetségi tag, egyházunk tisztségviselője, nemzetünk építő tagja, világunk apró, reményeim szerint mustármagnyi hitű emberpalántája legyek. Most még nem láthatom hogyan, miként, de reményem szerint a Szövetség is hozzájárulhat ehhez képzeivel, rendezvényeivel, más gyülekezeti tisztségviselők megismerésével és helyi gyülekezeti szolgálatunk támogatásával.

Borkó Tamás

presbiter (Szemeretelepi Református Gyülekezet)

150 éve született a legnépszerűbb magyar nyelvű Kálvin-könyv szerzője

S. Szabó József 32 oldalas Kálvin-füzete népszerűségének köszönhetően az 1909-es Kálvin-évforduló alkalmával először 21 ezer, majd nem sokkal később újabb 20 ezer példányt nyomtattak ki belőle.

Millisits Máté

A Presbiter Füzetek készülő 6. kötete elé

1. Füzetünkben elsőként a látogatás lelkigondozási lelkületéről, annak helyes gyakorlatáról olvashatunk és tanulhatunk *P. Tóth Béla* lelkipásztor testvérünk írásából.

2. A második részben a családi kört érintő – némelyek számára evidenciának tűnő – alapokat rögzítjük. Ez azért is fontos, mert 2013-ban indul a kötelezően választható hit és erkölcsstan vagy etikaoktatás. 100-ból 80 magyar ember, aki nincs a templomokkal, gyülekezetekkel kapcsolatban, nem ismeri, tanácstalan, hogy gyermekeink mit fognak az egyes tárgyakban tanulni.

Nekünk hívő reformátusoknak feladat, hogy megismertessük látogatások, beszélgetések formájában, hogy miről is lesz szó ezeken az órákon, így megkönnyítve a választás terhet.

Az élet választása Jézus választása, a halál választása az ördög választása.

Ezt nekünk el kell mondani! Ez kötelességünk. Ha ránk nem is, de egy jó helyen, jókor elmondott IGÉRE odafigyelnek. ISTEN eszközei lehetünk. Tanuljuk az Igét!

3. A következő rész a szív kardiológiája. Ha valakivel beszélünk, ösztönösen is felmérjük a másik szívének a jelenlegi állapotát, hogy hol áll ő most, honnan kell őt felhozni, segíteni. Persze jó, ha saját szívünk állapotával is tisztában vagyunk.

Ezt segíti *Tatai István* írása, aki a református hagyományainkhoz ragaszkodva, bibliai példákon keresztül tanít bennünket a szív hét alapvető állapotára. Mert ISTEN Igéje ma is élő és ható és nincs jobb módszer, mint az IGÉN keresztül megérteni valamit, vagy valakit.

4. *Gyökössy Bandi* bácsi írását azért kértük el, mert egy olyan személyes bizonyágtétel, ami egy kórházban súlyos betegségben lévő ember szívéből jött. Ő is igazítja szívét a református gyakorlathoz, IGE, énekkincsünk – ami egyben egy kötött imádság is –, és egy személyes, kötetlen imádsággal zár a minden hétre való fohász sorozat.

5. *Nagy Tibor* traktátus-gyűjteményének gyöngyszemeiből válogattunk, ami sokrétű, sok kérdésre választ adó írás. Szintén segíti a látogatót és a meglátogatottat egyaránt.

6. Legvégül két gyakorlati kérdésről lesz szó. Egyik *Pályi Péter* írása, hogyan látogassuk az időseket. A látogatásunk során az általános „*Minek élek?*” szemléletet próbáljuk a „*Kinek élek?*” sokkal fontosabb kérdés felé terelni.

Hajdu Zoltán Levente gyülekezetlátogatási gyakorlata figyelemreméltó. Egy látogatást előkészítő csoport veszi körül. Ők összegyűjtik a testvérek nevét, akiknek az adott héten születésnapjuk van. Az időegyeztetés is az ő munkájuk. A látogatást a lelkipásztor végzi. A rákövetkező istentiszteleten pedig minden meglátogatottnak egy megemlékező levelet ad át a Tiszteletes úr a hirdetések alkalmával. Így jobban megismerik egymást a gyülekezeti tagok.

Ugyancsak hasznos és ajánlott a www.presbiterkepzes.hu honlap tanulmányozása.

Végül szeretettel kérünk, ha látogatsz, mindig hagyd magad után Krisztus jó illatát és egy ilyen füzetet is, amiből vigasztalást és az örök élet reményességét kaphatja, akit meglátogattál.

dr. Judák Endre
szerkesztő

Elöttem jártak

Iván bácsi

egy újjászületett, kétbalkezes zsidó bankszakember, született nyelvszeni

Szabad szíve volt minden Jézust Úrnak valló keresztyén felé. Közel laktunk egymáshoz és szívünkben is egyek voltunk, bár más közösségben éltünk. Sok-sok késő estébe nyúló, igei témákat boncolgató lelki beszélgetések és a Vérmezőn tett esti séták emlékét őrzöm vele kapcsolatban. Bölcsessége, őszinte nyitottsága, önzetlen segítőkészsége példaértékű lett számomra. Francia vagy angol hívő barátainak írt leveleimet mindig készséggel fordította le. Mesélte, hogy a banki hivatali munkája egyike volt a Coca-Cola céggel kötött államközi szerződés háromnyelvű alapdokumentumának jogászai megfogalmazása. Lakásában, ha dolgozott, egy, a Nemzeti Múzeum által nyilvántartott Kossuth íróasztalt használt. Az apja a leghíresebb magyar operettek dalszöveg szerzője volt. De ő, ahogy Jézust megismerte az Ó utcai szabadgyülekezetben, mindent „kárnak és szemétnak ítélte”, hogy a Krisztust megnyerje. (Fil 3,7) Sugárzó hitű, derűs idős, jó humorú hitvallója volt az Úrnak, ha kétbalkezes is. Képtelen volt magának egy tojásrántottát elkészíteni, mivel nem tudott egy tojást feltörni. De le tudott hajolni az elesetthez, a fogyatékoshoz, a rászorulóhoz.

Egy őszi estén, szakadó esőben kísértem haza lakásomtól a Maros utcai otthonába, ahol feleségével élt. Útközben a Déli pályaudvarnál a járdán egy eszméletlenül részeg, bőrig ázott emberbe botlottunk.

– Mit tegyünk ezzel a szerencsétlennel? – kérdezte tőlem.

– Gyere, ketten húzzuk be ide egy száraz kapualjba! – feleltem.

Miután bevonszoltuk a szárazra, észrevettem, hogy az öntudatlan részeg szivarzsebébe egy papírpénzt gyömöszölt be búcsúzóul. A hívő ember pénzkezeléséről gyakran beszélgettünk esténként. Tőle tanultam, hogy a hívő ember ezer forintja többet ér, mint a nem hívőé. Az Isten áldásával több, nagyobb a vásárlóértéke. „A pénzemet én beosztom, az Úr pedig azt mindig beszorozza” – mondogatta. Ő már csak tudta, hiszen hívő bankár volt. Ő Isten gazdaságpolitikáját is nagyon jól ismerte és a szerint is élt. Abban az időben nagy mennyiségű, különböző nyelvű Bibliát forgalmazott országunkban és határainkon kívül is. Tőle mindig lehetett kapni zsebnaptár méretű kis Újszövetséget, amely a katonasághoz bevonuló hívő fiatal gimnasztorokja szivarzsebébe feltűnés nélkül elfért. (Ez abban az időben volt, amikor a szocializmus vámtisztje úgy kezdte az igazoltatást: „van-e magánál fegyver, lőszer, vagy Biblia?”)

Iván bácsi Biblia forgalmazása három kategóriában történt:

- ingyen,
- 300 forintért,
- 300 forint bele.

A szívével látott és tudta jól, hogy „nemcsak kenyérrel él az ember” (Mt 4,4). De ha kenyérré is szüksége volt a szűkölködőnek, azt gyakran ónála tette le Isten. És ezt a szolgálatot ő Isten iránti kötelességből, hivalkodás nélkül be is töltötte. Azt tartotta a diakóniáról, hogy nem az a hangsúlyos és fontos, amit és amennyit ad egy hívő ember, hanem az, amennyit visszatart. Vallotta, hogy „aki bőven vet, az bőven is arat majd” (2Kor 9,6). Szerinte a legjobb befektetés ezen a földön a mennyei bankbetét. Ő már csak tudta, hiszen mennyei gondolkodású bankár is volt.

Mikó László

Református karcolat**„Nyeretlen kétéves”***„Senki meg ne vessen ifjú korod miatt” (1Tim 4,12)*

Pál apostolnak Timóteushoz írott levele nemcsak Timóteusnak szólt – ezt a fenti Ige is bizonyítja. A gyülekezethez szólt ez, mert sajnos a személyválogatás már akkor is előfordult. Bizonyos, hogy sokan összehasonlították Timóteus szolgálatát Pál apostollal és úgy vélték, hogy Pálhoz képest Timóteust nem érdemes meghallgatni. Ha Pál nem tudott személyesen szolgálni a gyülekezetben, el sem mentek az istentiszteletre. Ők a gyülekezeti alkalmakat afféle színházi előadásnak tekintették, amelyet csak akkor látogattak, ha az várhatóan valamilyen esztétikai élvezetet okozott. A többi gyülekezeti tag csak esetleges zavaró tényező lehetett ebben, nem testvéri közösség, amely új életbe vetett hitet, a földi élet problémáiban vigasztalást és reménységet nyújthatott volna. Pedig Krisztus Urunk inkább arra bízott, hogy a gyülekezeti közösséget tartsuk fenn és ápoljuk: „Az az én parancsolatom, hogy úgy szeressétek egymást, ahogyan én szerettem titeket” (Ján 15,12).

Egy presbiter a templomba igyekezvén, találkozott egy asszonnyal, aki rendszeresen ott szokott lenni az istentiszteleten, de most az ellenkező irányba tartott. Megszólította:

- Áldás, békesség! Már harangoznak, el tetszik késni!
- Csak nem fogok meghallgatni egy nyeretlen kétévest!

Ez az asszony válaszában ezzel a löversenyekről ismert kifejezéssel arra célzott, hogy aznap a fiatal beosztott lelkész prédikál, akinek a szolgálatára nem kíváncsi. Valóban, a fiatal lelkészeknek van még mit tanulniuk a több évtizedes gyakorlattal rendelkező lelkipásztoroktól, néha még a kritika is helyénvaló lehet, de ők is Isten üzenetét szeretnék közvetíteni és ha a prédikáció nem is tökéletes, imádságos szívvel lehet követni a szavait és örülni annak, hogy a többi gyülekezeti taggal az Igét és annak magyarázatát hallják. Meg kell becsülni, hogy egzisztenciáját az Isten szolgálatának szentelő fiatal igyekszik tolmácsolni az Ő üzenetét. Sokszor gyarló, kiforratlan prédikációja mellett együtt énekelhet, imádkozhat a gyülekezet, amelyet minden résztvevő ajándékként kell, hogy elfogadjon. Bár minden, válogató gyülekezeti tagunk a gyülekezeti közösség tagjává válna és rendszeresen imádságban kérné a Szentlélek ajándékát minden igehirdető részére a vasárnapi istentiszteleteken!

SzS

Meghívó

Tisztelettel és szeretettel hívjuk elnöktársainkat Szövetségünk **kibővített elnökségi konzultációjára** és minden érdeklődőt Szövetségünk **nyilvános elnökségi ülésére**, amelyre 2012. október 19-én, ill. 20-án kerül sor a Dunamelléki Református Egyházkerület székházában (1092 Budapest, Ráday u. 28.) a következő programmal:

Október 19. (péntek)

10 órától területi és határon túli **elnökségi konzultáció**, melynek tárgysorozata a következő:

- 1 Megnyitó áhítat, *Simonfi Sándor*, a Budapest-Északi Egyházmegegye esperese
- 2 Beszámoló az előző elnökségi ülés óta történetéről, *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár
- 3 A Szövetség gazdálkodása és szolgálatai, *Bittó Zoltán*, az FB elnöke
- 4 A Szövetség gazdasági helyzete, szponzorok keresése, *dr. Székely István*, a GB elnöke
- 5 Együttműködés a határon túli szövetségekkel

12:30-kor ebéd a Kollégium éttermében

- 6 Területi szervezetek beszámolója
- 7 A területi tisztújítások helyzete, *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár
- 8 Határon túliak beszámolója
- 9 A konzultáció bezárása, *dr. Szabó Dániel* elnök
- 10 Imádság, ének.

A szombatra is maradókat hideg vacsorára látjuk vendégül.

Október 20. (szombat)

8 órakor reggeli a Kollégiumban éjszakázók részére.

9 órától nyilvános **elnökségi ülés**, tárgysorozata a következő:

- 1 Elnöki megnyitó, *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök
- 2 A Szövetség missziói feladatai, *dr. Viczián Miklós* missziói titkár
- 3 A presbiterképzés helyzete a Szövetségben és az egyházmegegyekben, *dr. Judák Endre* presbiterképzési titkár
- 4 A „Presbiter” c. lap főszerkesztőjének beszámolója a lap XXI. évfolyamáról, *Dr. Ph.D. Békefy Lajos*
- 5 Határozati javaslatok előterjesztése, *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár
- 6 Elnöki zárzó, *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök
- 7 Záró imádság, *Mikó László*, az elnökség tb. tagja

12:30 órakor ebéd a Kollégium éttermében

Az elnökségi konzultációra tisztelettel és szeretettel hívjuk az elnökségi tagjait, a területi elnököket és a határon túli presbiteri szövetségek küldötteit, az elnökségi ülésre pedig az előbbieken kívül minden kedves érdeklődőt.

GRATULÁLUNK!

Idén augusztus 20 alkalmából államelnökünk a vidéki és kis egyházközségek összefogásával, a magyar vidék felemelkedésének ügyét szolgáló missziója, a rászoruló, főként a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek, valamint a határon túli magyarság oktatása, nevelése érdekében hosszú időn át kifejtett munkája elismeréseként, *dr. Szabó Dániel*, a Magyar Református Presbiteri Szövetség elnöke részére Magyar Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetést adományozott, melyet *Fazekas Sándor* vidékfejlesztési miniszter adott át.

Ugyanezen alkalommal több lelkipásztor szolgatársunk is kitüntetésben részesült. Így, Magyar Érdemrend középkeresztje a csillaggal kitüntetést kapott *dr. Sipos Ete Álmos*, a Budapest-Nagyvárad téri Egyházközség nyugalmazott lelkésze, Magyar Arany Érdemkeresztet kapott *Csiszár Ákos* tb. esperes, *Gazda István* esperes, *Takács Tamás*, a Hajdúszoboszlói Egyházközség lelkipásztora. A Külhoni Magyarságért díjban részesült szeretve tisztelt *Gulácsy Lajos* ny. kárpátaljai püspök.

Tudós presbiter magas állami kitüntetése

Dr. Körösenyi András politológus, a Magyar Tudományos Akadémia doktora a magyar állam lovagkereszt kitüntetését kapta oktatói és tudományos tevékenysége elismeréseként.

A tudós a Budahegyvidéki Gyülekezet presbitériumának tagja immár második ciklusban.

Az a tudományág, amelyet művel, a legifjabbak közé tartozik, bár mióta civilizáció létezik, az ember politizál. *Dr. Körösenyi András* egyik úttörője volt a magyarországi tudományos politológia egyetemi szintű bevezetésének. Az ELTE, majd – mindmáig – a Corvinus Egyetem oktatójaként képezi a politológusok nemzedékeit.

2009-ben elnyerte az MTA Politikatudományi Intézetének igazgatói pályázatát, így 2010. január elsejétől ő vezeti ezt az intézetet. Meggyőződése, hogy csak azoknak van joguk intézményi szinten részt venni a magyar tudományos életben, fizetést is csak azok kapjanak, akik folyamatosan leteszik az asztalra – és a tudományos sajtóban vagy könyv alakjában megjelentetik – kutatásaik eredményeit. Ezt a szakmai meggyőződését, pontosabban ennek megvalósítását a maga szakterületén nyilván sokak nehezmenyezik, ő azonban kitart ennek az elvnek és gyakorlatnak egyedüli létjogosultságában.

Szívből gratulálunk neki kitüntetése alkalmából, és kívánjuk, hogy mindig hű tudjon maradni a meggyőződéséhez. Szép tudományos és oktatói eredmények, boldog családi élet és a magyar reformátusság szolgálata legyenek életének útjelzői.

Farkas Márta

Készülünk a Heidelbergi Káté 450. évfordulójára

KÁTÉ-KVÍZ (II.)

KÉRDÉSEK

- ❶ Melyik a HK 2 legrövidebb kérdése, ami 3 szóból áll?
- ❷ Melyik a HK 2 leghosszabb kérdése?
- ❸ Melyik az a 2 kérdés, melynél a legtöbb bibliai hivatkozás szerepel, s mennyi ezek száma?
- ❹ Melyik feleletben olvasunk a jogoság látszatáról, amit a hamis súly, a hamis mérték és árucikk, pénz és uszora fogalmakkal jellemez a HK?
- ❺ Mi a titokban való gyilkosság 4 gyökere, indítéka? Hányadik kérdés-felelet szól erről?
- ❻ Mire kapta a világi felsőbbség a fegyveres hatalmat? Milyen igék támasztják ezt alá?

Az első forduló megfejtőinek névsora: *Csonka György*, Budapest • *Karmacs Zoltán*, Túrístvándi • *Kis-Böndi János*, Tiszántúli Egyházkerület Területi Szervezetének alelnöke • *Király István*, Tiszakeszi • *Mészáros Bálint*, Miskolc-Alsóváros • *Nerada Mátyás*, Újpest • *Perjéssy Barnabás* • *Rehor Lászlóné*, Mernye • *Simon István*, Délborsodi Területi Szervezet titkára, Miskolc-Tapolca • *Szabó Klára*, Miskolc-Hejőcsaba • *Székely Tamás*, Mernye • *Szucsányi Károly*, Barabás • *Varga Lászlóné*, Mernye • *Vácz Gábor*, Presbiteri Szövetség titkára, Budapest • *Zóka Benjámín*, Pécs-Hird

A válaszokat *Testvéreink postai úton a Magyar Református Presbiteri Szövetség irodájába* küldhetik el (1092 Bp., Ráday u. 28), illetve e-mailben erre a címre: megamama@freemail.hu. A borítékra, illetve az e-mail tárgy sorába írják be:

Káté-kvíz.

Beküldési határidő:

2012. november 5.

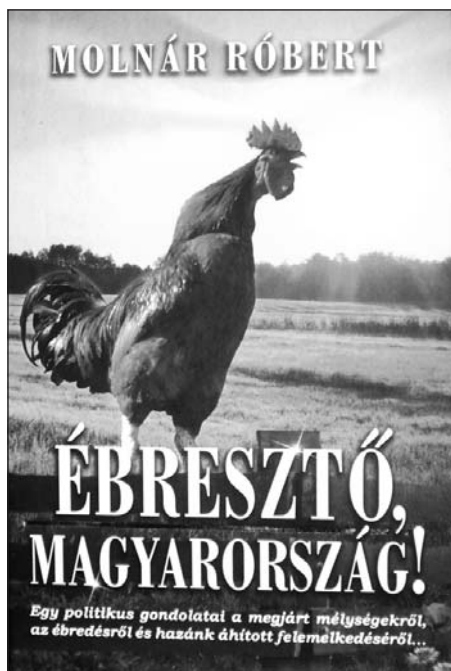
Dr. Békefy-Röhrig Klaudia

Heidelberg egykor

A presbiter könyvespolcára

Molnár Róbert

Ébresztő, Magyarország!

Július 20-án megtelt az Ökumenikus Tanulmányi Központ székházának istentiszteleti terme, ahol sor került *dr. Molnár Róbert* kübekházi polgármester „Ébresztő, Magyarország!” című könyvének bemutatására. A bevezető áhítat után, amelyen *Orbán Attila* szolgált, számosan méltatták a könyvet, köztük elnökünk, de olyanok is, akikről szó van a könyvben. Az első hozzászóló *dr. Pálhegyi Ferenc* volt, aki a könyv tartalmát merészen prófétai szónak nevezte, de a többi méltató is egyetértett ezzel. A szerző ugyanis könyvében rámutat arra, hogy a politika önmagában nem bűn, sőt szükséges dolog a társadalom életében, csak rossz politikusok vannak és ebben a vonatkozásban a Péld. 4,27 követeését ajánlja: „Ne térj jobbra, se balra, fordítsd el a te lábadat a gonosztól!” Sok kis történetben számol be Isten kisebb és nagyobb csodáiról, amelyeket átélt és őszintén vall arról is, hogy számos meghívás, előadás, bizonyágtétel után még most is félelemmel készül minden megszólalásra. Minden presbiternek ajánljuk, aki keresi Istennel a kapcsolatot és tanulni szeretne a szerzőtől.

A könyv magánkiadásban került a piacra, megrendelhető a szerzőnél, info@molnarrobert.hu email címen vagy 06-30-853-6162 telefonszámon.

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...**Július**

2. és 6. között tartotta Pedagógus Konferenciáját testvér-szervezetünk, a Biblia Szövetség Szarvason, „Helyzetünk a világban” címmel. Szövetségünket *dr. Viczián Miklós* missziói titkár képviselte.

6-án Miskolcon, a Lévay József Református Gimnáziumban tartotta soron következő konferenciáját Szövetségünk dél-borsodi területi szervezete. Az alkalomról lapunk más helyén részletes beszámolót közlünk.

20-án *dr. Molnár Róbert* kübekházi polgármester Ébresztő, Magyarország című, közelmúltban megjelent könyvének bemutatóján Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök és *dr. Szilágyi Sándor* főtáitkár képviselte.

Augusztus

31. és szeptember 2. között Hadadon került megrendezésre a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének 8. konferenciája. Az alkalomról lapunk más helyén részletes beszámolót közlünk.

Szeptember

13-án a NMD Kft. által civil szervezetek számára meghirdetett szakmai konferencián Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* főtáitkár és *Vácsi Gábor* szövetségi titkár képviselte.

A szerkesztő bizottság következő ülésének időpontja: 2012. november 5. Karácsonyi lapszámunkban megjelentetésre szánt írásaikat eddig az időpontig kérjük megküldeni Szövetségünk bármely elérhetőségére.

Vácsi Gábor

Harcban a korszellemmel

Kapcsolatépítő kurzus

Előadásorozat

2012. őszén a Ráday Kollégium

Dísztermében

hétfő esténként 18 órai kezdettel

Budapest, IX., Ráday u. 28.

Előadó: Dr. Pálhegyi Ferenc

Október 29.

Kapcsolatunk szakítópróbái

November 5.

A hűtlenség ellenszere

November 12.

Terhes örökségeink

November 19.

Családi szereposztás

November 26.

Konfliktusban önmagammal és a társammal

December 3.

Valóban menthetetlen a házasságunk?

December 10.

Megbocsátás és parancsba kapott szeretet

Aki a Sátán

erődítményeit megtámadja, azt a Sátán nem hagyja kísértés nélkül.

Hudson Taylor

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Dr. Kelemenné Farkas Márta, Dr. Kis Domokos Dániel, Kövespataki László, Mikó László, Dr. Papp Vilmos, Dr. Ritók Zsigmond, Vácsi Gábor, Dr. Viczián Miklós.* Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. PhD Békefy Lajos.* Felelős kiadó: *D. h.c. Szabó Dániel.* Tördelés: *Heckmann Tamás.* Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Tel./fax: 476-3211. E-mail címünk: szovetseg@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 2100 Ft, Európa országaiba 4000 Ft, a tengerentúrra 4500 Ft. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezeti és presbitériumi nevében!* Készítette a Rosental Kft. Felelős vezető: a Kft. igazgatója. Kéziratot nem örzünk meg és nem küldünk vissza! ISSN 2061-4632 (nyomtatott), ISSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe:www.presbiter.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!

Egy példány ára: 350 Ft

Mit tehetünk az öko-reformációért?

Hogy a Föld az univerzum Betleheme maradjon

A Reformáció hónapjában sajátos megújulásra, illetve a megújításban történő személyes részvételünkre irányul figyelmünk. Napjainkra megértük, hogy környezetünk, az ökológiai világ, mint Isten alkotása egyre inkább a gondolkodásunkban megújult, reformált, felelősségük tudatára ébredt emberek oltalmára szorul. Vagy egyre többen leszünk, akik tudatosan védjük, csinosítjuk teremtett környezetünket, vagy annak romlását, pusztulását idézzük elő. Harmadik lehetőség nincs. Ezért szükséges minden olyan mozgalomra, kezdeményezésre odafigyelnünk, s lehetőleg abban részt is vennünk, melyek a környezet mentőszolgálatában tevékenykednek. Planetáris öko-reformációra van szükség tehát, amit a legszűkebb környezetünkben kell kezdenünk. Minden pesszimista jövőkép ellenére van mit tennünk és lehet is tennünk környezetünk, jövőnk elviselhető, élhető szinten tartásáért. Írta: Dr. Békefy Lajos.

A Római Klub prognózisa 2052-ig – osztható sötét felhők?

Negyven évvel ezelőtt a tudós testület meglepetéssel, és stratégia-váltásra ösztönözte a világot azzal a könyvvel, ami a növekedés hátrairól szólt. Idén tavasszal megjelent újabb könyvünkben a drasztikus klímaváltozás, az egész földi életet megterhelő kedvezőtlen változások bekövetkezéséről írunk. Meglehetősen sötét képet festenek fel a jövőről. Kiszáradás, erdőpusztulás, vízhiány miatti fegyveres konfliktusok, égig érő szeméttengerben fuldoló városok rémképe jelenik meg előttünk a prognózis nyomán. Az emberi szennyezés azonban nem csak közvetlen környezetünket érinti, hanem a légkört is, ami hovatovább képtelen elnyelni a „felküldött” szennyet.

A súlyos és bonyolult jelenségekkel az idén a braziliai Rio de Janeiroban tartott öko-világcsúcs is behatóan foglalkozott. Közel 4000 küldött „A jövő, amit akarunk” főtéma alatt gondolta át a legszükségesebb és leggyorsabban megtehető, megteendő mentőakciók lépéseit. Kiegészítő bolygónk, vagy otthont nyújt majd utódainknak? A lenni vagy nem lenni drámai kérdése planetáris méretekben vált dilemmává.

Egyéni, kisközösségi kezdeményezések fontossága – a bibliai öko-kultúra megvalósításáért

Rióban kiderült, hogy miközben bizonyos nagyhatalmak még mindig vonakodnak megtenni a legfontosabb környezetvédelmi beruházásokat, önkormányzatokat, úgy tűnik, az egyéni kezdeményezés még akkor is működik, ha a hatalmi szféra döntés-, és cselekvésképesége megroppan.

A teremtett világot teremtésbeli társként értelmező bibliai tartalmú hit-, és tudatformálással az iskolai oktatásban, nevelésben lehet kezdeni az öko-reformációt. De ifjúsági bibliaórákon, rétegfoglalkozásokon keresztül is rászoktathatjuk gyermekeinket és mindenkit a Teremtő által alkotott Föld teremtésbeli méltóságának felismerésére, s ennek megőrzésére.

Öko-barát generációk felnevelésében is van sok teendőnk, a bibliai ökológia mind mélyebb megismertetésével. Aztán a személyes környezetvédő kultúra tanításával, ehhez kapcsolódóan ökológiai imahetek, „földbarát” imánapok tartásával. Környezetápoló akciók szervezésével. Az állandó vásárlási konzumláz csillapításával, az ésszerű és kímélő életmódra szoktatással. (Luther állítólag egyszer bement egy szatócsoportba, majd semmit sem vásárolt, s kijött. Amikor utána szólt a kereskedő, csak ennyit mondott: „Most már tudom, mire nincs szükségem!”). De jó lenne, ha a felnövő nemzedékkel ezt is megtanítanánk: mi mindenre nincs szüksége! A bibliai öko-kultúráról bővebben olvashatunk a MEÖT honlapján, a Teremtés hete letölthető tanulmányi füzetben. [Klikk ide: meot.hu](http://klikk.ide:meot.hu).

Tiszta udvar, rendes ház

Magyarul: szemléletváltoztatással és gyakorlati öko-barát életvitel kialakításával igen sokat tehetünk egyházakként, gyülekezetekként a jövőért, az élhető földi élet fenntartásáért. A globális önkormányzat és a globális bűntudat igényének állandó előtérben tartásával, s az ezt megvalósító életforma, napi életmód pozitív modelljeinek a felmutatásával. Valamikor ezt minden katasztrófa előrejelzése nélkül, amikor még nem létezett Római Klub és környezeti világkonferencia, a népi nyelv és falumozgalom így nevezte: Tiszta udvar – rendes ház. S mindenki tudta, miről van szó. Vagy: nem öko-barát ötlet volt, amikor lapunkban évekkel ezelőtt *Dr. Papp Vilmos* lelkipásztor-író kezdeményezésére meghirdettük a szép templomkertért pályázatot? A továbbiakban két igen fontos és kiváló kezdeményezésről tájékoztatjuk olvasóinkat, s hívjuk meg Testvéreinket az együttműködésre ezekkel. Az egyik egyházi kezdeményezés, a másik állami.

Az öko-gyülekezetek környezettudatos közösségek

Az angol egyházak a brazil egyházakkal egy ideje összefogtak annak érdekében, hogy kampányoljanak Brazília-szerte az Igrejas Ecocidadas-ért, a *Környezetbarát Polgárok Egyháza*ért. Skóciában református gyökere van a környezetbarát egyházi programoknak. Onnan indult el a már nálunk is követésre talált öko-gyülekezeti mozgalom. Erről mond néhány gondolatot *Szalay László Pál* református lelkész, publicista, egyházunk öko-gyülekezeti tanácsosa.

Az Eco-Congregation, ahogy ezt az angolszász vidéken nevezik, régi történet. 2011 tavaszán Skóciában, Bidge of Allan-ben az öko-gyülekezeti mozgalom fennállásának 10. évfordulóját ünnepelték. Skóciában eddig 280 gyülekezet kapta meg a környezettudatos közösség címet. Sőt, 19 gyülekezet már másodszer vívta ki ezt az elismerést. Az öko-gyülekezeti mozgalomnak az a célja, hogy az egyházak ne hárítsák el saját felelősségüket a teremtett világ megóvása területén. *Eddington* szavaival élve: „A Föld az univerzum Betleheme.” Ezt ismerték fel már korábban a nyugat-európai egyházak és léptek az ügyben, hogy jobban sáfárkodjanak a rájuk bízott természeti erőforrásokkal. Az öko-gyülekezeti program modulrendszerre épül, ahol fokozatosan tudnak a gyülekezetek lelkileg és praktikus szempontból a környezethez való viszonyukon változtatni. Egyrészt beépül a liturgiába és tudatossá válik a hálaadás a világ sokfélesé-

géért, másrészt pedig a gyülekezet csökkenti a környezeti terhelést. Az Öko-gyülekezeti Tanács megalakulása a 2010-ben a Skót Egyházzal kötött együttműködés következménye. A Magyarországi Református Egyház szeretné a híveket tudatos szemléletre nevelni közvetlen környezetükkel kapcsolatban is. Fontos, hogy a gyülekezeti tagok komolyan vegyék a Teremtőtől kapott megbízatásukat a Földbolygó azon szegletén, ahol éppen élnek. A teremtett világ megóvása is az egyik alternatívája az Isten magasztalásának. Az öko-gyülekezeti tanács a környezetmérnököket, gazdasági szakembereket, klímakutatókat és lelkeseket magába foglaló testületként a skót minta alapján dolgozta ki a hazai öko-gyülekezeti programot. A grémium feladata, hogy népszerűsítse az irányelveket, koordinálja és szakmailag segítse a gyülekezetek teremtésvédelmi törekvését. Az első nagyszabású akció, ami a tanácshoz kötődik, idén tavasszal volt. Ekkor került megrendezésre az első magyarországi öko-gyülekezeti konferencia.

OHÜ – mi rejlik e rövidítés mögött?

Ez, amit a logo mutat – válaszolhatnék röviden. Ennél viszont sokkalta több, azaz... Az OHÜ Országos Hulladékgazdálkodási Ügynökség Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság feladatkörébe tartozik a közreműködés a környezetszennyezés megelőzésében, az ember és a környezet harmonikus kapcsolatának kialakításában, a hulladékok keletkezésének megelőzésében, valamint a keletkezett szelektív hulladék hasznosításában Magyarországon. Honlapjukon gazdag tájékoztatást kapunk tevékenységükről, akár csak a szelektív hulladékgyűjtés tudnivalóiról is, továbbá hasznosítható ismeretekhez jutunk a hulladékfajtákról. Honlapjuk elérhetősége: www.szelektivinfo.hu.

Egyik céljuk – az új termékdíj-törvény alapján meghatározott feladatok részeként –, hogy nagyobb arányú legyen a közszolgáltatók által begyűjtött lakossági szelektív hulladék mennyisége, illetve aránya. A megvalósítás részeként – kompenzálva a lakossági szelektív hulladékgyűjtés, -hasznosítás sok esetben veszteséges működését – anyagilag, részfinanszírozással ösztönzi a közszolgáltatók tevékenységét. Ezzel ahhoz is hozzájárul, hogy a hulladékhasznosításra vonatkozó európai uniós és hazai elvárások teljesüljenek.

Másrészt – szintén a hatályos termékdíj-törvényben meghatározott anyagi keretlehetőség felhasználásával – a lakosság körében népszerűsíti a szelektív hulladékgyűjtést, támogatja azokat a szemléletváltást elősegítő tevékenységeket, amelyek kedvezően hozzájárulnak a lakosság és az ipari szereplők környezettudatos neveléséhez – ennek nyomán, a lakosság körében javulhat az otthon elő-

válogatott és a gyűjtőhelyekre eljuttatott szelektív hulladék mennyisége, aránya.

„Lassíts, élj tartalmasabb életet!”

Az OHÜ honlapjának egyik elgondolkodtató írásának ez az alcíme, amiből idézve azonnal rájöhethetünk, hogy mennyire egyet tudunk érteni e gondolatokkal: „Gyorsul a világ: az internet, a kommunikáció, a termelés, az értékesítés, a járművek serege, és ezzel a mi életünk is gyorsul. Gyorsabban szórakozunk, gyorsabban neveljük gyermekeinket, randevúinkat is gyorsabban bonyolítjuk. Egy ma még kicsiny, de egyre gyarapodó közösség viszont azt vallja: ez a gyorsaság nem fenntartható, hosszú távon tönkreteszti kreativitásunkat, nem kedvez a társadalomnak, a kultúrának. A lassulás lehetőségeit kereső mozgalom itthon még csak szárnyait bontogatja, de a helyi termékek fogyasztása, a közösségi termelés, az ökoturizmus és az alternatív pedagógia területén már sok előzményre építhet...”.

Mit tehetünk mi? – „öko-csinosítás”

Véleményem szerint a Presbiteri Szövetség és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa, amely idén is megszervezte a Teremtés hetét, valamint a református egyház öko-gyülekezeti mozgalma nagyon hasznos együttműködést valósíthat meg az OHÜ-vel, hiszen ki ne értene egyet az ügynökség egyik fontos célkitűzésével, a lakosság környezettudatos nevelésével kapcsolatos teendők, programok szervezésével. Teljes szívvel és tevékenyen tudjuk támogatni a természetet kímélő életmód népszerűsítését, aminek egyik első lépése a hulladékok szelektív gyűjtése, környezetünk rendben, tisztán tartása. Gyülekezeti, egyházmegegyi alkalmakra, regionális presbiteri konferenciákra, egyházi iskolai fórumokra lehetne vendég-előadóként az OHÜ munkatársait meghívni, gyakorlati ötleteket kérni-kapni tőlük.

Nem tudom említés nélkül hagyni témánk összefüggésében a felvidéki református püspök fiát, Kármán Józsefet, aki 1794-ben adta ki ma is elgondolkodtató munkáját a *Nemzet csinosításáról*. Bár ő a szellemi felvilágosítást tűzte ki céljává, de miért ne lehetne úgy értelmeznünk a mai öko-mozgalmat és öko-reformációt, mint ami nemzetünk, városunk, utcánk, házuk és templomkörnyezetünk csinosítását célozza meg? Egy-

fajta öko-csinosítást. Ehhez adhat hasznos útmutatást az OHÜ, az öko-gyülekezeti mozgalom, de Pál apostol öko-üzenete is: „Újuljatok meg elméteknek lelke szerint...” (Efézus 4,23), hiszen maga a teremtett világ is sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését (Róma 8,19). Azok megjelenését, munkálkodását, akik képesek és készek a külső világ, a természeti környezet megújítására, megtartására, védelmére, ápolására, csinosítására. Erre az öko-reformációra hív minket újra és újra Isten Lelke. Így lehetünk munkatársak abban a nagy szabadításban, aminek célja: „a teremtett világ megszabadul a rothadandóság rabságától...mert tudjuk, hogy az egész teremtett világ egyetemben fohászkodik és nyög mind idáig” (Róma 8,21-22)...

(Decemberben az OHÜ karácsonyi bevásárlásra vonatkozó környezetkímélő tanácsait osztjuk meg Olvasóinkkal.)

